АВАНГАРД

ІЛЮСТРОВАНИЙ

ЖУРНАЛ ДЛЯ МОЛОДІ

РІК XV

Ч: 2 (60)

АВАНҐАРД VANGUARD

журнал для молоді.
Офіційний пресовий орган
Центральної Управи
Спілки Української Молоді.
Виходить що два місяці.

bi-monthly
Official Press Organ of
The Central Committee,
The Ukrainian Youth Association
(in exile).

Редакційна Колеґія: мґр. ГАНОВСЬКИЙ Є., ДЕРЕМЕНДА Я., мґр. КОВАЛЬ О., КРУШЕЛЬНИЦЬКИЙ І. (головний редактор), мґр. МИКУЛА В., інж. ОЛЕСЬКІВ В., проф. САҐАН З., д-р Б. СТЕБЕЛЬСЬКИЙ.

Редакційне листування і матеріяли надсилати на адресу:
»Авангард«, 49, Linden Gardens, Notting Hill Gate, London, W.2., England

Адреса Адміністрації: "Avantgard," 72 Bld Charlemagne, Bruxelles IV., Belgique

АДРЕСИ ЦЕНТРАЛЬНОЇ І КРАЄВИХ УПРАВ СПІЛКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ та представників »Авангарду«:

Union de la Jeunesse Ukrainienne
(Центр. і Крайова Управи)
72, Bld. Charlemagne,
Bruxelles IV., Belgique.

Ukrainian American Youth Association, Inc.,
P.O. Box 211, Cooper Station,
New York 3, N.Y.
U.S.A.

Ukrainian Youth Association,
140 Bathurst Street,
Toronto, Ont.,
Canada.

Ukrainian Youth Association,
49 Linden Gardens,
Notting Hill Gate,
London, W.2., Gr. Britain.

Ukrainian Youth Ass'n in Australia
c/o Mr. S. Misko
86 Plumpton Ave.,
Glenroy, Vic., Australia.

"Prosvita" (SUM)
c. Soler 5039
Buenos Aires, Argentina

Ukrainischer Jugendverein,
Zeppelin Str. 67,
München 8,
Germany

Union des Ukrainiens
(Section de la Jeunesse),
26 rue de Montholon,
Paris 9e, France.

Sr. Jose Pawlyschyn (SUM)
Catia Alta Vista
Calle la Colina N-42
Caracas, Venezuela.

Sr. Bohdan Bilynskyj (SUM)
Rua Piaui, 205 — Ap. 3,
Sao Paulo, Brazil

Sr. Iv. Lytvynovycz
Casilla de Correo 70
Encarnacion, Paraguay.

На 1-ій стор. обкладинки: »Родина«, малюнок Т. Шевченка.

АВАНҐАРД

ЖУРНАЛ ДЛЯ МОЛОДІ

(Наука, знання, література, суспільно-політична думка)

ІЗ ЗМІСТУ

Стор.

Сумівець: СУМ у Шевченківському році . 3

О. Коваль: Небезпечна щілина . . . 6

О. Заклинська: Тарасові в 100-річчя смерти 11

Проф. П. Савчук: Т. Шевченко 12

А. Микулин: Москва вимагає визиску . 21

О. Заклинська: Моїй матері 26

— Інтерв'ю з бандуристом В. Луцівим 27

Юрій Липа: Бенкет . 31

Леонід Полтава: Маловідомі Шевченківські пам'ятки . . 41

З ЖИТТЯ СУМ-у

(репортажі, фото) 43-60

Г. Ощипко: Досягнення ЗДА в ділянці використання нуклеарної енергії . . 61

Різне 63

Рік XV **Ч: 2 (60)**

1961

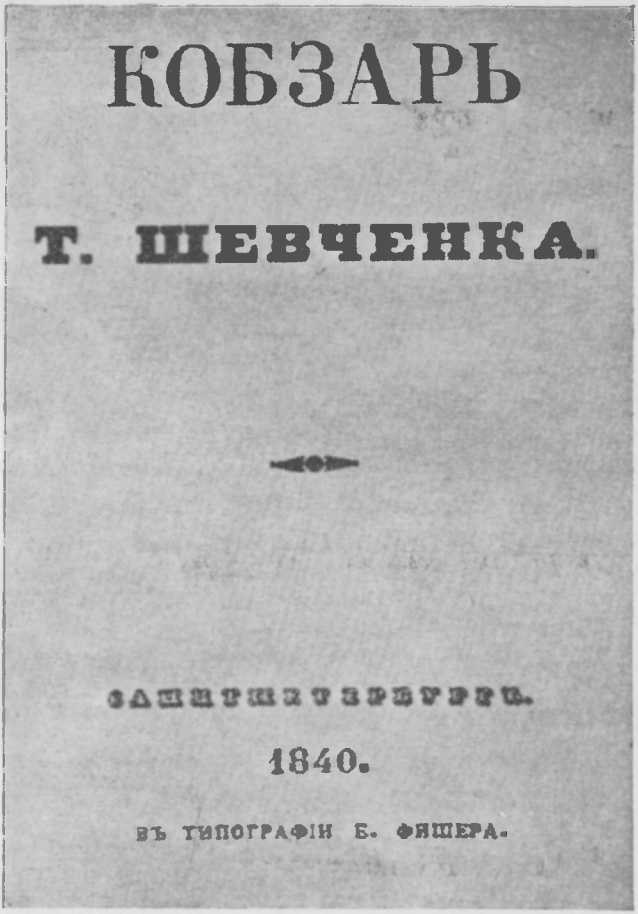
КОБЗАРЬ

Т. ШЕВЧЕНКА.

1840.

ВЪ ТИПОГРАФІИ Б. ФИШЕРА.

Титульна сторінка »Кобзаря« Т. Шевченка з 1840 року. Оригінал цієї відбитки зберігається в Британському музеї в Лондоні.

Ця кліша і дальші із циклю »Шевченкова творчість« появилась давніше в англомовній брошурі Ю. Бойка »T. Shevchenko and West-European Literature« — видання СУБ-у.

СУМ У ШЕВЧЕНКІВСЬКОМУ РОЦІ

В цьому ювілейному році — 100-річчя від дня смерти пророка України Тараса Шевченка, — вся наша сумівська молодь присвятить найбільше уваги пильному вивченню життя і творчости свого духового батька.

Передусім — кожний сумівець і кожна сумівка повинні мати свого власного »Кобзаря« Т. Шевченка, по можности — нове, повне видання всіх творів. В сумівських бібліотеках повинні бути обов'язково такі видання як »Шлях велетня« Н. Лівицької-Холодної і »Життя Т. Шевченка« проф. П. Зайцева, нашого найкращого під цю пору шевченкознавця, як теж і всі видання творів Шевченка та книжки, присвячені його життю й творчості. Сумівські бібліотекарі повинні скомплектувати всю Шевченківську літературу, від видань для дітей, молоді та дорослих, щоб усі мали можливість вивчати безсмертні твори нашого національного генія та його страдницьке життя, що є відбиткою такого ж страдницького життя цілого українського народу впродовж довгих століть.

Після докладного вивчення життя і творів Тараса Шевченка — побажане в кожному Осередку СУМ влаштувати Шевченківські вечори, гутірки, дискусії чи контести деклямацій і промов на вибрані теми з шевченкознавства.

Добре було б поділити сумівську молодь на три групи: від 6-10 років, від 11-15 р. і від 16-20 років, і в таких групах переводити провірку вивчення шевченкознавства. У першій групі треба звернути головну увагу на дитячі роки Тараса, на деклямацію його творів про його дитинство, про описи України тощо. Діти повинні добре опанувати дитячі роки Шевченка, його шкільну науку, сиріт-ство, службу козачка, аж до виїзду з України.

У другій групі юнаки повинні вивчати пізніші роки Тараса в Петербурзі, студії в Академії мистецтв, історичні поеми тощо. Темою дискусій може бути питання, як Тарас уявляв собі славне минуле України, козаччину, наших гетьманів, — і причину наших невдач.

У третій групі треба звернути головну увагу на політичні й суспільні моменти у творах Шевченка, на роки заслання та останні роки життя. Темою контестів повинна бути головна проблема : — **Шевченкова Україна,** тобто — **якої України** бажав собі Шевченко, за яку Україну боровся безкомпромісово аж до останнього дня життя?

Само собою розуміється, що всі три групи повинні знати докладно ціле життя Шевченка, одначе докладніше повинні зупинитися на тих періодах його життя і творчости, що легше зрозумілі й більш доступні для кожного віку.

Краще вивчити менше творів і менший період життя, але основно, ніж цілість — але — загально і побіжно. Такий поділ вивчення спадщини Шевченка серед нашої сумівської молоді повинен принести тривалу користь — замилування до українських справ, зацікавлення до світлої постаті генія України, а рівночасно з тим — гаряче бажання продовжати розпочаті студії аж до повного опанування предмету.

Щойно після переведення таких групових студій життя і творчости Шевченка — можна буде влаштувати прилюдні пописи поодиноких груп, щоб батьки і свояки молоді, старші сумівці та ширша громадськість могли наглядно побачити й почути висліди самодіяльної праці нашої ідейної молоді в рядах СУМ.

Найкраще було б, якби сама молодь заплянувала й перевела своє Шевченківське свято.

Треба так подбати, щоб кожний Осередок по своїм спроможностям якнайгідніше вшанував світлу пам'ять найбільшого сина України.

Шевченківське святкування треба заплянувати так, щоб кожна із згаданих вище груп виступила зі своєю програмою, не тільки деклямацією, але й короткою промовою про якийсь період життя Тараса. Це повинна бути збірна співпраця самої молоді, зрозуміла й доступна для всіх. А то бувають випадки, коли учитель або вихователь напише для юнака високопарний реферат, повний чужих слів, що його не розуміє не тільки молодь, але й більшість дорослих слухачів.

Шевченкові поеми надаються добре до збірних деклямацій. Збірні деклямації, хоч і вимагають більшої підготовки, одначе вони викликують далеко більше враження в слухачів. При тому не мусить цілий гурток деклямувати ввесь час разом, але краще розділити поодинокі строфи між поодиноких виконавців, а тільки деякі частини, для підкреслення їхньої ваги й динамічности, — виконувати разом.

Крім коротких промов і деклямацій (поодиноких і гуртових), — повинні входити у Шевченківську програму спів і музика. До творів Шевченка уложено стільки пісень, що не важко підібрати відповідний до місцевих сил репертуар, одначе це вимагає довшого вивчення.

Головним завданням і остаточною метою вивчення Шевченка — є плекання **культу Шевченка** серед нашої молоді, а через те в нашій майбутній суспільності так, як це діється вже 100 років в Україні. Бо ніщо не зуміє так напоїти молоді серця безкорисною любов'ю до України, як читання і вивчення творчости Шевченка. »Кобзар« був 120 років настільною книгою українського дому, українським євангелієм, дороговказом і провідником у нашому поході до національного відродження і до державної самостійности. Шевченків »Кобзар« був, є і буде напевно найкрашою школою українського патріотизму і для всієї сумівської молоді на всіх континентах і у всіх країнах світу, де так гордо має сумівський стяг!

Сумівець

(в »Гомоні України«)

Рецепта вічного іґноранта: вдоволяйся своїми поглядами і своїм знанням.

Ідея, яку носите в своїй голові, є позбавлена вартости. Вона зачинає набирати вартости з хвилиною, коли ви її пускаєте в дію.

Є чимало мірок для оцінки вашого бажання і ваших можливостей успіху. Найбільш точна й набільш певна є у відповіді на оце питання: »На яке зусилля ви є здатні?«

Немає в житті прогресу без духа рішучости. Навіть інтеліґентність має другорядне значення і залишається без практичного використання, якщо ви не зуміете рішитися діяти.

Небезпечна щілина

О. КОВАЛЬ

»Учітеся, брати мої,
Думайте, читайте
І чужому научатесь,
Свого не цурайтесь«.

(»Посланіє«) Т. Г. Шевченко

Наше перебування на чужині створює перед нами цілий ряд проблем, на які не завжди легко знайти розв'язку. Між тими пекучими й нерозв'язаними проблемами є галузь друкованих видань для підростаючої молоді. Коли для молодшої дітвори можна ще знайти періодичні ілюстровані журнали, як »Веселка«, »Юні Друзі«, »Мій Приятель« і неперіодичні випуски ОПДЛ (Об'єднання Працівників Дитячої Літератури), то для підлітків існує майже ніщо, коли не рахувати специфічних видань Пласту та декількох пригодницьких повістей. Це питання не знаходить навіть належного обговорення на сторінках української преси, так, якби воно зовсім не існувало. Коли ж хтось і зачіпить цю тему, то так загальниково й боязко, що можна винести враження, що шкода про це й писати, бо й так ніщо з того не вийде.

Проблема відповідної української лектури для підростаючої молоді стоїть однак у повній своїй гостроті й болючій актуальності. Наявна виховна література для української молоді своїм змістом не переступає, звичайно, 12-го року життя, перериваючи нормальний виховний процес у моменті, коли молода людина в своєму духовому розвитку входить у фазу широких зацікавлень і емоційних переживань, що мають вирішальний вплив на формування її світогляду та кристалізацію характеру.

Таким чином уся підготовча виховна праця з молодшим юнацтвом натрапляє на небезпечну мілину в національному вихованні, якої ніяк не можна оминути. Правда, тут і там, де не бракує достатньо кваліфікованих виховних сил, цю мілину оминається в частому особистому контакті з молоддю. Однак ніщо не в силі спинити паралельного процесу, зумовленого чужим шкільним середовищем, надміром чужомовної захоплюючої літератури, кіна, телевізійних і радієвих програм тощо, що йдуть, звичайно, в розріз з нашим виховним ідеалом. Ми опиняємось отже в позиції війська, яке в вирішальній фазі воєнних операцій, стверджує комплетний брак амуніції. В такій ситуації не треба питатись хто виграє, а хто буде переможений. Можна отже ставити собі питання, чи варто було підготовляти кадри, йти в наступ, щоб потім ствердити, що ми безсильні йти до переможного кінця.

Скаже дехто, що це справа »генерального штабу«, хай він собі ламає голову над проблемами стратеґій, а ми робимо те, що можемо і як уміємо, хоч згадані браки дошкульно відчуваємо. Але в тому, власне, й біда, що наша еміґрація не спроможна на свій »генеральний штаб« у ділянці національного виховання, а радше апатичне відношення загалу до цих питань не може посунути справи вперед. Залишається до вибору: або далі йти черепашним ходом з думкою, що »може щось для українства врятується«, або бити на сполох і мобілізувати всі сили на рятування цього загрозливого стану.

Йдеться про те, що наше старше юнацтво, чи то охоплене, чи ні організованим життям у молодечих організаціях потребує **своєї української лектури й то в формі, яку та молодь звикла зустрічати в країнах свого поселення, у мові даної країни.** Беручи до уваги специфічність обставин, серед яких доводиться жити нашій молоді у вільному світі й нашу виховну мету: **сформувати молоду українську генерацію, здібну перейняти прапор боротьби за світлі ідеали української нації,** ми мусимо бути здатні на зусилля багато більше, ніж те, що ми до тепер робили. Для цього необхідно, щоб наші мистці слова й графіки приступали до велитенської праці з метою представити українознавчі науки в приступній і захоплюючій формі, достосованій до »смаку« і навичок сучасної молоді. Це не означає, що нашу виховну лектуру треба було б звести до рівня

»коміксів«, чи подібних інших видань. Навпаки, нашу лектуру потрібно піднести на високий, але зрозумілий молоді мистецький рівень, щоб вона могла успішно конкурувати з дешевими ефектами розкладової халтури. Це була б саме та зброя, про яку була мова.

Перед нашими літераторами для молоді, як також перед малярами-ілюстраторами, стоїть невікладне завдання: дати в руки нашій молоді фасцинуючу картину України, її славного бурхливого минулого, її героїчних змагань за ідеали Правди, краси і волі, її великих людей, з її культурними скарбами та природніми багатствами. Нашу історію вже найвища пора опрацювати в її філософічно-виховному аспекті, як вияв духа української нації в тісному зв'язку з історичною місією України на грані Сходу і Заходу. Подібним представленням своєї історії жидівський нарід зумів, між іншим, на протязі тисячоліть зберегти свою національну субстанцію в світі, навіть без власної окремої держави. Моральні закони, які скрупулятно жидами зберігаються, мають свої глибокі картини в їхній історії, представленій в формі боротьби добра зі злом і овіяні жидівською філософією »вибраного Богом народу«. Ту філософію і ті моральні закони, які жидівство витворило в своїй старозавітній історії, не вдалося усунути навіть при помочі християнства, що своєю появою започаткувало нову еру в історії світу. Жиди залишилися зі своїм »зуб за зуб, око за око«, а відкинули Христа з ідеєю любови ближнього, поскільки та ідея заперечувала їхнє національне »я«, їхній національний світогляд. Та не лиш це. Ця подивугідна нація зуміла скапіталізувати свою історію і передати її в науку цілому світові. Нема, мабуть, у світі такої навчальної програми, яка не включала б старовинної історії жидівського народу в нормальне навчання. А скільки великих творів світової літератури черпає свою тематику в історії жидівського народу, а скільки великих фільмів мають сюжети з цієї історії. Це, очевидно, не залишається без наслідків на національну свідомість жидівських генерацій, як також на формування світової опінії в корисному для них напрямі. Таємниця цього жидівського прикладу, на нашу думку, полягає не так у надзвичайній силі занотованих ними історичних фактів, бо подібних не бракує в історії кожного народу, як у наданні цілій їхній історії особливої вартости, на яку була здібна

нація з великим купецьким хистом. Їхня історія, це історія »вибраного Богом народу«, філософічно глибоко обґрунтована.

Перед нами виринає питання: невже ж ми не спроможні з нашої минувшини та глибокої християнської культури зачерпнути тієї величі духа, сили й слави, якими на протязі століть пишалась Україна і в обороні яких кривавилась у боротьбі з наїзниками? Чи нема в нас кому перетопити тієї документальної сировини, якою є писані підручники нашої історії, у дзвінку й голосну монету гідну світового обігу? Чи не знайдуться в нас майстри слова і малярські художники, що заставлять своїх і чужих цікавитись Україною? Відповідь на ці питання мусять дати заторкнені круги. Без них, без майстрів слова й кисти, ніхто не всилі відповісти на ці важливі запитання.

Спілка Української Молоді відчуває може більше, ніж хто інший, пекучу потребу саме такої лектури, про яку була мова. Центральна Управа СУМ-у вже навіть зробила заходи, щоб започаткувати ці так дуже потрібні видання у формі місячних книжечок »Юнацької Бібліотеки«. Користаючи з нагоди Шевченківських Роковин, запрошено найбільшого нашого шевченкознавця, проф. П. Зайцева, щоб підготував текст до перших чотирьох випусків про великого Сина України. Книжечки планується видати з численними кольоровими ілюстраціями. Дальші випуски повинні охоплювати собою весь українознавчий цикль, щоб дати основні знання та зацікавити молодь до глибших студій в тому напрямі.

Розуміється, що так заплянована видавнича діяльність вимагатиме, крім фахових співробітників, також великих фінансових засобів, яких покишо у нас нема. Приходиться, як звичайно, розраховувати на зрозуміння громадськости, яка завжди не відмовляється жертвувати на добрі цілі. З другого боку, це також питання тиражу, бо ілюстровані видання коштують кількакратно дорожче, ніж звичайні. Щоб уникнути за-високої ціни, ЦУ СУМ-у ставить наголос на масовість у розповсюдженні. Тільки таким способом ці видання зможуть сповнити призначену їм місію.

Крім внутрішньо-української важливости таких видань, є ще один аспект, який має не менш важливе значення. Це є ілюстровані видання з українською тематикою в

чужих мовах. Маючи кліші з ілюстраціями, можна буде заінтересувати чужі видавництва перекладами з українського та відносно дешевим коштом випустити ті самі книжечки чужими мовами. Була б це незвичайно цінна праця, поскільки відомо, що поза дуже рідкими вийнятками, досі не вдалось пропхати в світову молодечу літературу відомостей з українською тематикою. Тому теж не диво, що в загальному про Україну в світі знають менше, ніж тепер про Конґо, чи Ґану в Африці. Зокрема незвичайно важливим фактом є набуття цих відомостей саме молоддю. Це вона, та молодь, завтра керуватиме різними ділянками життя своїх країн і від неї можна буде очікувати такого чи іншого ставлення до нашої справи. Що в тому напрямі досі зроблено? Поза особистими контактами нашої молоді по школах і то не завжди успішних, бо та молодь часто не має потрібних відомостей, багато не зроблено. А пора вже щось більшого і конкретнішого зробити!

Чи повищий плян вдасться зреалізувати, покаже близьке майбутнє. У всякому випадку, ми не можемо стояти з закладеними руками й чекати до моменту, коли не буде для кого видавати згаданої лектури українською мовою. Не можемо також ждати поки само життя не розв'яже порушеної проблеми, бо воно напевно розв'язало б її в нашу некористь, Тому то жодний труд, жодне зусилля не будуть за-великі, щоб, поки час, цю небезпечну прогалину виповнити. За нас цього ніхто не зробить, а це вже повинно нас заставити до праці. Якщо ми з цього мали б не вив'язатися, то це не буде з нашої вини. Ми повинні зробити все, що тільки можна, щоб розв'язку порушеної проблеми поставити на належні рейки. »Місяць Юного Сумівця« дає нам першу нагоду для приєднання для наших ідей якнайширших кіл нашої громадськости, заінтересованих вихованням молоді. Коли ж ці ідеї знайдуть загальне схвалення, то й реалізація їх буде легша. Наш невмирущий Шевченко писав: »На те воно й лихо, щоб з тим лихом битися«. Знаючи в чому полягає наше сучасне лихо, ми зуміємо, як захочемо, йому протиставитись. **Даймо нашій підростаючій молоді відповідну лектуру!**

Добрі ідеї сьогодні, є історіями успіхів завтра

Олена Заклинська

ТАРАСОВІ В 100-ЛІТТЯ СМЕРТИ

Триптих

I. мотто: »розкуйтеся, братайтеся!«

В Україні Ти, Батьку, родився,
полюбив і »найменшого брата«,
за пророчі пісні, Ти за грати
запроторений, в муках молився.
Україна — у думах-писаннях,
України майбутньої доля
і народу невольного воля
в образах, у Твоїх малюваннях.
Ти страждав; протиставив рабові
передвісник свободи і слави,
щоб »правдиву, як Господа слово«
розкувати у братній любові.

— — — — — — — —

II. мотто: »одну сльозу з очей карих...«

Ти, скриваючи думи, в засланні
про»сльозу з очей карих« склав мрію,
ту краплину гарячу ридання
над дітьми Твого серця леліяв.
І недолю, оспіване щастя
у поезіях-думах, Тарасе,
ми оплакали щиро і рясно:
і Ярему, Оксану і рясу.
Всі рядки Твоїх співів спроможні
повторити молодшим Яремам,
і любов'ю і честю заможні —
з »Кобзаря« силу духа беремо.

— — — — — — — —

III. мотто: »не забудьте пом'янути!«

Ти навчив Україну любити...
ми готові її боронити
в ту хвилину, Наш Батьку, небесну,
як зійде́ Світло Волі чудесне.
У століття Твого »Заповіту«
відгукнулися »Думи« по світу.
Ми свідо́мі: »ким, за́що закуті« —
в Україні, Сибірі, Воркуті.
А на вільній Землі Вашінґтона
величають Тараса-Патрона
Іскри Волі — не лиш в його мові, —
всі народи: »не злим, тихим словом«

ШЕВЧЕНКО ВЕЛИКИЙ СИН УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

(До 100-тих роковин з дня смерти)

Проф. П. САВЧУК

Розкуються незабаром
Заковані люде.
Т. Шевченко

I

1961 рік є Шевченківським Роком. На протязі цього року українська нація буде вшановувати й відзначати соту річницю з дня смерті Великого сина українського народу — поета й мистця, мислителя й пророка, ідеолога української визвольної боротьби Тараса Шевченка, який усе своє життя віддав боротьбі з московським імперіялізмом за волю й національну незалежність свого народу.

Але треба зазначити, що на рідних землях український нарід не матиме змоги сказати прилюдно і вільно слово правди про свого найбільшого й найвірнішого сина, про невтомну боротьбу за волю й національно-державну незалежність українського та інших народів, поневолених Московщиною. Сучасна большевицька Московщина, як і раніше царська, забороняє говорити правду про великого поета-борця, а з Шевченка робить »однодумця і соратника великих російських революціонерів-демократів Герцена, Чернишевського і Добролюбова« (забули ще вставити Бєлінського), »поборника дружби українського і російського народів« (див. »Радянська Україна« з 31 грудня 1960 р.). З поета- революціонера, борця за визволення України та інших поневолених Московщиною народів роблять звеличника московського колоніялізму.

З іменем Шевченка пов'язана ціла доба в розвитку не тільки українського, але й інших поневолених Московщиною народів, революційна боротьба минулого століття. Шевченко був сміливим новатором. Він відкрив багато нових сторін і можливостей у напрямку революційного реалізму, як мистецького засобу й методу. Він підняв національний прапор революційного реалізму, який відповідав тим вимогам і завданням, що ставились перед літературою національного відродження. Цей правильний літературно-мистецький напрям Шевченка підтвердили його сучасники і фахово-позитивна критика на його творчість, почавши вже з першого видання »Кобзаря« 1840 року.

Революційний реалізм Шевченка був яскравим виразом його доби, справжнім означенням часу. Шевченко був єдиним своєї доби, що вмів виразити в своїх творах той критичний період в історії московської реакції царя Миколи І., а разом із тим історії суспільної думки в Україні. Шевченко один умів глибоко бачити в душах свого народу його прагнення, розходження в політично-національних питаннях між московським і українським народами. Сама доба видвигнула перед людьми передової думки: мислителями, політиками, істориками, філософами, письменниками, а також і економістами завдання — шукання нових рішень у питанні суспільно-політичного розвитку в тому задухові феодально-кріпосницької системи. То був час московського гніту і приниження людської гідности українського народу, як і інших поневолених Московщиною народів; час боротьби народних мас за відновлення національно-політичних і державних прав українського народу й жорстока протидія цій боротьбі; час народних, психологічних зрушень, який ішов безпосередньо за французькою революцією кінця XVIII стол. Тому маємо право сказати, що Шевченко був виразником думок передових людей свого часу; був органом і представником свого суспільства і часу; був усім своїм єством поєднаний світоглядово, духово й ідейно-політично з своїм народом, був його символ і виразник усіх його дум і бажань!

II

Тарас Шевченко народився 9 березня (25 лютого за старим стил.) 1814 року в селі Моринцях (не в с. Кирилівці) кол. Звенигородського повіту, на Київщині. Батько його Григорій і мати Катерина були кріпаками поміщика В. Енгельгардта.

Батько і дід Тарасів були письменними, що характеризувало в той час шляхетність цього роду. Час, коли народився Тарас, був дуже тяжким, бо саме закінчувалася війна з Наполеоном (1812–1814 рр.) і край, зокрема Україна, був спустошений і зубожілий, а народ наш страждав у кріпацько феодальному — московському ярмі.

В 1816 році сім'я Шевченка переїздить до с. Кирилівки, того ж повіту, звідки був родом батько Тараса. В цьому селі проходили дитячі роки Тараса. Тут і та бідна кріпацька хата, яку Шевченко намалював і згадує:

Мені аж страшно, як згадаю
Оту хатину край села...

бо життя в тій хаті — феодально-кріпосницькій московській системі — було ненависне, жорстоке, про яке поет далі пише:

Там матір добрую мою,
Ще молодую — у могилу
Нужда та праця положила.
Там батько, плачучи з дітьми
(А ми малі були і голі),
Не витерпів лихої долі,
Умер на панщині. (»Як би ви знали«).

Одначе з малюнка бідної хати і слів поета не треба понижувати гідности роду Шевченка, бо тоді майже всі шляхетні роди були в подібних хатах. Цьому спричинялася, як і тепер спричиняється, імперіялістична Московщина, що руйнувала й руйнує

економічне, політичне й духово-культурне життя поневолених нею народів, зокрема і найбільше Україну й її народ. Тому треба ствердити (на підставі досліджень), що рід Шевченка був культурним і шляхетним, як і багато інших українських родів, які були принижені Московсько-кріпацькою неволею, хоч ніколи й найтяжчі умови життя під окуантом не вбили в них національної ідеї волі й державної незалежності та гідності українського народу.

Майбутній великий поет Шевченко ще з дитинства полюбив українські народні пісні, весь фолкльор українського героїчного народу, що віками боровся й бореться за свою волю. Він виробляв на підставі цього, пізніше, свій почагковий, революційний світогляд. Багато він наслухався оповідань від свого діда та любувався піснями своєї матері і сестри Катерини, яка була для нього найщирішою вихователькою й дорадницею.

Український фолкльор збагачував і розвивав природну, багату уяву, а далі поетичну фантазію Тараса. Він почав складати вірші, в яких оспівував недолю українського народу, його минулу героїку і волелюбні психологічні риси християнського світогляду. Ще дитиною природня допитливість і кмітливість збуджували в Тараса жадобу все знати, все бачити. Він своєю допитливістю не раз подивляв батьків та знайомих. Він хотів знати навіть природні явища, що не завжди приходили до голови старшим людям.

Деякий час (у 1824 році) Тарас чумакує з батьком. Побував у Звенигородці, Умані, Єлисаветграді (тепер Кіровоград) та інших містах. Після смерти батька (1825 рік) Тарас іде до дяка Богорського як »школяр-попихач«: носив воду до школи, опалював, обслуговував дяка, читав замість нього псалтир над померлими, але поруч з тим продовжував навчання. Тарас читав книжки, що були в дяка, зокрема захоплюється »Енеїдою« Івана Котляревського, про якого він пізніше написав прекрасний вірш »На вічну пам'ять Котляревському«, де увічнив його такими невмирущими словами:

Будеш, батьку, панувати,
Поки живуть люди;
Поки сонце з неба сяє,
Тебе не забудуть!

В тому ж періоді (1826 рік) Тарас захоплюється малюванням і переписує твори Григорія Сковороди в свою книжечку:

І зроблю
Маленьку книжечку. Хрестами
І візерунками з квітами
Кругом листочки обведу
Та й списую Сковороду.

Тяжкі умови в дяка Богорського змушують Тараса покинути його й шукати інших малярів. Він побував у м. Лисянці, в с. Стеблеві, в с. Тарасівці, в с. Хлипківцях та інших, шукаючи малярів, щоб учитися. Хлипківський маляр надіслав його у Вільшану за дозволом до його пана. Дозволу Тарас не одержав, а був забраний »козачком« до двору поміщика Енгельгардта, з яким побував (1829-1830 рр.) у Києві, Вільно та інших містах, як кімнатний слуга.

КОБЗАР З ПОВОДИРЕМ
Малюнок Т. Шевченка 1843 р.

Під час свого слугування в Енґельгардта, він малював і писав, за що не раз був караний. Одначе ніякі кари не відбили в Тараса охоти й бажання до малювання й писання.

1831 року до Петербурга прибуває П. Енґельгардт, якого змусило польське повстання 1830-31 рр. переїхати з м. Вільно. За ним прибули слуги, серед яких був і Тарас.

III

В Петербурзі розпочався новий період життя і творчости Тараса Шевченка. В 1832 році Енґельгардт законтрактував Тараса в майстра живописного цеху Ширяєва в Петербурзі, бо в ті часи практикувалось по великих поміщицьких дворах мати своїх безплатних мистців-кріпаків.

В Ширяєва були дуже тяжкі умови навчання для Тараса, але він знаходив час для своєї творчої праці: малювання й писання. Там же Тарас знайомиться з творами деяких московських письменників. Це було перше його, дещо ширше, знайомство з художніми творами.

В 1833 році Шевченко намалював портрет поміщика П. Енґельгардта (акварель), який зберігається в Державному музеї Т. Шевченка в Києві — ДМШ. В 1834 році намалював (акварель) портрет невідомої жінки (оригінал зберігається в ДМШ).

В 1835 році Шевченко знайомиться з земляком українцем Іваном Сошенком, студентом петербурзької Академії мистецтв, який, ознайомившись із малярськими творами Тараса, виявив у ньому великий талант і порекомендував йому малювати з натури, акварелю. Тарас послухав поради й малював з натури, беручи для позування (натурщиком) свого земляка Ів. Нечипоренка, кріпака Енґельгардта.

В цьому ж році Шевченко намалював, з історичної тематики, »Смерть Люкреції« (туш, перо), оригінал зберігається в ДМШ. В 1836 році намалював композицію »Олександр Македонський виявляє довір'я своєму лікареві Філіппу« (акварель, туш, перо). Малюнок виконано на конкурс Академії мистецтв на одержання золотої медалі; намалював »Смерть Олега« (туш), »Смерть Віргілія« (акварель, туш). 1836-1837 рр. намалював »Смерть Богдана Хмельницького« (туш, перо і пензель). (Оригінали останніх зберігаються в ДМШ).

В Ширяєва інколи вечером улаштовувалися літературні читання, на яких колишній кріпак, вихованець Академії мистецтв, І. Зайцев читав і деклямував різні твори, а Шевченко слухав з другої кімнати, двері якої були відкриті. Ці читання й деклямації мали позитивний вплив на Шевченка. Дружні відносини Шевченка з Сошенком продовжувалися; останній познайомив Шевченка з Євгеном Гребінкою, який запрошував Тараса до себе, давав йому читати книжки додому та знайомив з літературою як з московською, так і з европейською.

Євген Гребінка вмів оцінити природній талант Шевченка і, щоб такий талант не змарнувався в кріпацтві, поміщицьким попихачем, знайомить останнього з видатними й упливовими на той час особистостями В. Григоровичем, О. Венеціяновим, К. Брюлловим, В. Жуковським та іншими, які й допомогли викупити Тараса з кріпацтва.

22 квітня 1838 року викуплено Тараса Шевченка з кріпацтва. Того ж місяця Шевченко, одержавши відпускну, яка робила

кріпака вільною людиною, вступає до Академії. Згодом Шевченко згадує в своєму »Журналі«: »Я із брудного горіща, я, маленький замурза, на крилах перелетів у чарівні залі Академії мистецтв«.

Професор К. Брюллов стає близьким другом Шевченка. Він живе деякий час на квартирі в Брюллова, користується його майстернею, бібліотекою; позичає в знайомих Брюллова книжки до читання. До цього додаємо, що професор Академії мистецтв Карло Брюллов був ліберальних поглядів, ставився неприхильно до Миколаївської реакції в соціяльному питанні. Крім цього, Брюллов саме тоді повернувся з закордону, де бачив вільні погляди в соціяльно-політичній структурі державної системи. Поступові соціяльно-політичні думки передових мужів европейського суспільства мали відповідний вплив на світогляд Брюллова, що сприяло позитивному ставленні до Шевченка.

В цій сприяючій обстановці Шевченко, наполегливим читанням і відповідними студіями з різних галузей наук, набуває великого наукового знання, що робить його високо освіченою людиною часу. В цій же, повній натхнення обстановці, Шевченко виношує свої задуми поетичних творів; про що пізніше каже: »Перед його чудовими творами я задумувався і леліяв у своєму серці свого сліпця Кобзаря і своїх кровожадних »Гайдамаків«. В тіні його прекрасної розкішної майстерні, як у пекучому димом степу наддніпровському, передо мною маячіли мученичі тіні наших гетьманів. Передо мною розстелявся степ, засіяний могилами. Передо мною красувалася моя прекрасна, моя бідна Україна, в усій непорочній мелянхолійній красоті своїй«.

Треба сказати, що Шевченко в цей період набув чимало приятелів та знайомих, з якими він вів розмови на різні мистецькі, наукові та літературні теми, що давало йому поширення й поглиблення свого кругозору. Він знайомиться із Штемберґом, товаришем по Академії мистецтв, який дуже поважав і любив Шевченка. Разом з К. Брюлловим і В. Штемберґом Шевченко відвідував театри, музеї тощо, зокрема з Штемберґом.

Поруч малярських праць 1838 року, які намалював Шевченко, датуються в цьому році поетичні його твори, як »Думка« (»Вітре буйний, вітре буйний«), »На вічну пам'ять Котляревському«, »Думка« (»Тече вода в синє море«), які вперше були надруковані в альманасі »Ластівка«, 1841 р.

1838 роком датується поема »Катерина« з присвятою В. Жуковському в пам'ять викупу Шевченка з кріпацтва — 22 квітня 1838 року.

В 1839 році Шевченко досягає величезних успіхів у живописі, за що був відзначений Академією мистецтв і нагороджений срібною медалею за малюнок з натури. В 1840 і 1841 рр. одержує такі ж нагороди за малюнки: »Хлопець-жебрак, що дає хліб собаці« та »Циганка-ворожка«.

В 1840 році вийшла перша збірка поезій Шевченка »Кобзар«, який викликав величезне захоплення з боку українського суспільства та широкі відгуки тогочасної преси. В 1841 році виходить окремо книжкою революційна поема Шевченка »Гайдамаки«, на яку, крім позитивної критики, появилася в »Отечественних за-

КИРГИЗЬКА ДІВЧИНА
Малюнок Т. Шевченка

пісках«, негативна критика В. Белінського, московського критика, ворога розвитку української національної літератури і живого українського слова, що відродилося в невмирущих творах Ів. Котляревського, Т. Шевченка, Гр. Квітки-Основ'яненка, Марка Вовчка та інших ідейних синів і дочок української нації.

IV

Поява творчости Тараса Шевченка знаменує собою нову добу в розвитку історії української національної літератури. Творча спадщина Шевченка, полум'яного патріота, поета-борця і революціонера, що боровся за волю й національно-державну незалежність свого українського народу, являється тим ідейним революційним прапором, який високо несе не тільки весь український нарід, але й інші поневолені Московщиною народи. Бо Шевченко закликав поневолені народи:

Борітеся — поборете:
Вам Бог помагає;
За вас сила, за вас воля
І правда святая!
(»Кавказ«)

Шевченкові ідеї просякнуті духом великого гуманіста до поневолених народів і непримиренного противника супроти пригноблювачів національної гідности; він звав до боротьби з деспотизмом, за соціяльну і Божу справедливість і політичну незалежність. Великий талант із Божої ласки, Шевченко творить високомистецькі твори на базі усної народньої творчости і живого народнього українського слова, що з-під національно-політичного московського гніту виростало в могутню силу. Те національне слово зробило його виразником могутніх творчих сил української нації перед усім світом.

Надзвичайно великий мистецький дар і широкий політичний кругозір Шевченка, був уособленням духа, психологічних почуттів, бажань і стремлінь усього українського народу. Весь національно-політичний ідеал українського народу був у Шевченкові, а весь його творчий вияв національно-визвольних ідеалів був і є душею українського народу.

Геній Шевченка — це ідейно-творче духове нерозривне поєднання українського народу: Шевченко — український народ — Шевченко!

Творчість Тараса Шевченка становить собою одну з прекрасних сторінок історії духової культури українського народу; вона збагатила також світову літературу і мистецтво. Шевченко заслужив славу найбільшого поета України, який відродив українську літературу, піднявши її на новий, вищий ступінь розвитку.

Шевченко в українській поезії відзначається тим, що він у добу жорстокої московської реакції царя Миколи І., змалював у невмирущих мистецьких образах передові патріотичні ідеї, відповідаючі духові й світоглядові українського народу; що явився основоположником українського революційного реалізму XIX ст. В нерівній революційній боротьбі з Московщиною за українські національно-визвольні ідеали він віддав усе своє життя. Він відновив, збагатив і поставив на п'єдестал визнання

українську живу народню мову, витворивши її на чудову літературну мову.

Палкий патріот України, Шевченко ненавидів Московщину як злобного поневолювача українського народу. Непримиренний ворог і безпощадний викривач самодержавно-кріпосницької системи, Шевченко в той же час був переконаним прихильником революційної солідарности поневолених народів у їх боротьбі з московським деспотизмом. Він рішуче виступав проти пануючих верхів московської бюрократії в Україні, яка ставилась до українського народу гірше ніж до тварин, і роз'ятрювала між українцями ворожнечу. Шевченко саркастично картав змосковщених українців, що забули чиїх вони батьків діти, »ким і защо закуті« їхні брати; називаючи таких »московським болотом«.

Образ Шевченка — натхнення визвольних ідей — був і залишиться яскравим втіленням невмирущих традицій боротьби за національну незалежність. Шевченко заслуговує на всенаціональну любов як геніяльний мистець і як видатний революціонер, який своїм самовідданим подвигом в ім'я національного і соціяльно-політичного звільнення свого краю й народу сприяв боротьбі за його щасливе й світле майбутнє, в новій, вільній сім'ї.

Тому весь український нарід клонить свої голови перед безсмертним духом Генія України, Тарасом Шевченком, у соті роковини з дня його смерти і вірить у його заповіт, що

Встане Україна,
І розвіє тьму неволі,
Світ правди засвітить
І помоляться на волі
Невольничі діти.

Проф. Павло Савчук

Коли хтось пропонує собі зробити щось доброго, не повинен чекати, щоб люди підобрали каміння з його шляху, але спокійно сприймати факти, що можуть йому їх ще докинути.

Господь дає нам горіхи, але не лущить нам їх.

Насправді не можете зволікати часу? Що ви можете зробити, це достосуватись так, щоб з кожної вільної вашої хвилини витягнути максимум.

Ми не є тільки архітектами нашої будови. Ми мусимо ще приготовляти цемент і самі класти цеглу.

Вірити — це бути сильним. Сумнів підкошує енергію. Віра — це потужність!

Ви переконастесь завжди, що оптимістична і позитивна постава вам допомагає не тільки працювати, але також поступати в усьому, що ви творите.

Москва вимагає ще більшого визиску молоді

А. МИКУЛИН

У Києві, в палаці спорту, відбувся 15-го і 16-го лютого ц. р. XIII пленум ЦК комсомолу в Україні. На пленум високих наглядачів над українською молоддю були запрошені т. зв. хрущовські маяки-»передовики« молоді в сільськогосподарському виробництві — кукурудзоводи, буряководи, тваринники, механізатори, а також секретарі сільських райкомів комсомолу, секретарі колгоспних і радгоспних комсомольських організацій, молоді спеціялісти сільського господарства, науковці — всього близько 10 тис. осіб. В пленумі брали участь і найвищі партійні наказодавці в Україні — М. Гречуха, І. Казанець, Д. Коротченко, М. Подгорний, І. Сенін, В. Щербицький, М. Бубновський, А. Скаба та головний московський зверхник над підсовєтською молоддю, перший секретар ЦК КСМ С. Павлов.

Головним питанням, що розглядалося на пленумі, було як примусити українську молодь, щоб її руками рятувати сільське господарство поневоленої України, щоб витягти його з тієї кризи, до якої допровадила його московсько-большевицька колективізація. На порядку денному пленуму це питання офіційно мало назву: »Про підсумки січневого (1961 р.) пленуму ЦК КПСС, січневого пленуму ЦК КПУ (1961 р.) та IX пленуму ЦК ВЛКСМ і завдання комсомольських організацій республіки у здійсненні заходів по дальшому розвитку сільського господарства«.

Десятки років московсько-большевицька пропаґанда трубила в фанфари про »величезні успіхи« соціялістичної економіки, зокрема в галузі розвитку індустрії та сільського господарства, десятки років Москва переконувала українську молодь, що її матеріяльний стан »значно поліпшився«. Але на ділі підсовєтська економіка зайшла в сліпу вулицю й це змушений був ствердити і січневий пленум ЦК КПСС в 1961 році, на якому криза сільського господарства в Україні розглядалася як окреме питання. Хрущов у своїй довжелезній промові на пленумі в Москві приділив окремий розділ спеціяльно Україні, без якої Московщина не може існувати. Щоб замаскувати перед світом цілковитий провал колективізації та глибоку кризу підсовєтського сільського господарства,

Хрущов навіть вигадав спеціяльну формулу. Він сказав, що хоч сільське господарство СССР й має величезні успіхи, але його темпи ще відстають від всезростаючого попиту населення країни. А тому, — говорив Хрущов, — потрібно, щоб виробництво продуктів споживання перевищувало їх попит населенням. З цього виходить ніби українське населення щороку заможнішає, матеріяльно живе ліпше, попит його на продукти споживання збільшується, та лихо ніби в тому, що темпи розвитку сільського господарства відстають від темпів попиту. Тим Хрущов хотів прихозати кризу та брак продуктів в СССР.

На пленумі ЦК в Москві Хрущов лаяв Україну за те, що вона не виконала державних планів грабунку-заготівлі сільськогосподарської продукції. Подгорного назвав брехуном, Кальченка — гускою, а українське селянство — злодіями.

На пленумі ЦК комсомолу в Києві головну доповідь виголосив перший секретар ЦК КСМ Ю. Єльченко. — »Сьогодні ми зібралися в цьому палаці, — сказав Єльченко, — для обговорення дуже важливого питання, щоб, виходячи з рішень січневого пленуму ЦК КПСС, січневого пленуму ЦК КП України та IX пленуму ЦК ВЛКСМ, проаналізувати діяльність комсомольських організацій республіки і намітити конкретні шляхи активної участи комсомолу України в дальшому розвитку сільського господарства«. З промови Єльченка, його »аналізи« та виступів на пленумі інших промовців довідуємося досить цікаві речі, які категорично заперечують московське брехливе твердження, що молодь України з великим натхненням будує т. зв. комуністичне суспільство, згуртована навколо компартії, ідейно перевиховується, з ентузіязмом відгукується на заклики московського окупанта і ін. Навпаки, аналіза фактів, наведених на пленумі, свідчить про вперту боротьбу української молоді проти московського поневолювача, а в комсомолі, подібно як і в компартії, квітне брехня, окозамилювання, фальсифікація, шахрайство і т. д. Влучно говорить українська приповідка, що риба смердить від голови! Смердячою головою в Україні є московська компартія та її відпоручники, таким смердячим духом тхне від ЦК комсомолу та його низових наглядачів над українською молоддю. Єльченко вихвалявся на пленумі, що ЦК комсомолу в Україні **впорався** із зобов'язанням перед Москвою про запроторення української молоді на казахстанську цілину та на будови Півночі і Далекого Сходу. **Впорався** також ЦК і в справі направлення молоді в колгоспне та радгоспне тваринництво, контрактації та вирощенню телят і кролів, по озелененню шляхів і ін., але не виконав плану по врожайності кукурудзи, відгодівлі свиней і розвитку птахівництва. Дійсно. ЦК КСМ **»впорався«,** але як? Замість того, щоб уможливити українській молоді студіювати у високих школах і спеціяльних середніх школах (технікумах), комсомол погнав українську молодь в свинарники, телятники, корівні, вирощення телят і кролів було наказано робити піонерам та підліткам в часи після навчання в школі; на озеленення шляхів, садження садів і виноградників гнав українську молодь в дні відпочинку, навмисне оголошуючи різні »суботники« та »недільники«.

ЦК комсомолу в Україні самовільно пообіцяв Москві від імені української молоді (хто йому дав таке право?) відгодувати 5,2 млн. голів свиней — відгодовано лише 4,6 млн., замість 50 млн. голів птиці вирощено на молодіжних фермах 46 млн. Молодих доярок примушено було взяти високі зобов'язання по надою молока, але вони його не виконали, бо вони не бажають працювати на окупанта — це перше. А друге, комсомол не запитував у них про те, чи ті зобов'язання реальні та чи доярки взагалі бажають брати на себе накинуті згори соцзобов'язання. Усім молодіжним ланкам ЦК комсомолу накинув вигадані в кабінетах соцзобов'язання по вирощуванні високих урожаїв кукурудзи, але одна справа сидіти в бюрі і вигадувати їх на папері, а інша — практично їх виконувати. Паперами можна наказати, щоб кожний качан кукурудзи мав 5 клр. зерна та папір є папером. В 1960 році в Україні була велика посуха, снігу випало мало, дощів майже не було. З хрущовської цілини протягом літа віяли жахливі суховії, чорні порохові бурі — озимина і ярина були знищені. Колгоспи і радгоспи декілька разів пересівали орні площі, сіяли просо, гречку, кукурудзу, та суховії знову їх винищили. Очевидно, справа полягала не тільки в природньому лихові, бо головним злочинцем є окупант України, який накинув силою соціялістичну систему сільського господарства. Сільськогосподарського ременанту та добрив увесь час бракує, для виконання державних хлібозаготівель в колгоспах під мітлу заметено навіть насіневе зерно. Худоба стоїть голодна, тваринницькі ферми без дахів і дверей — худоба загибає, ніхто не цікавиться чи український селянин має сьогодні що поїсти, а коли й має, то що? Турботи партії і комсомолу про матеріяльний добробут полягають на тому, щоб селянин від ранньої зорі до пізньої ночі тяжко працював у колгоспі, а вечорами та під час перерви на обід різні партійні аґітатори прищеплюють йому комуністичну отруйну психологію, а до того ще й брешуть, що жити тепер стало краще. Яке ж це краще життя, коли навіть сам Хрущов у своїй промові признався, що в продажі немає молока, м'яса і масла, люди вистоюють в довгих чергах, і на »одних моральних факторах комунізму не збудуєш...« Для нас є ясним і цілковито зрозумілим, що вигаданого марксизмом-ленінізмом комунізму не збудуєш ні моральними, ні матеріяльними факторами, бо він є антинародній нормальній людській спільноті, антинаціональний і заперечує незаперечне — існування Вищої Сили — Бога.

Подгорний на партійному пленумі у Києві признався, що й хрущовські матеріяльні фактори виглядають в Україні дуже мізерно, напр., на Київщині українському селянству в колгоспах на трудодні видали мізерну кількість гречки, але жито і пшеницю мусіли здати на державну заготівлю. В багатьох областях України ще й до цього часу ані грошей, ані зерна колгоспникам на трудодні не видавали. Самозрозуміло, в таких умовах окупаційного життя навіть лояльно наставлена до компартії людина збунтується. Але за Ельченком, головна причина глибокої кризи сільського господарства в Україні та невиконання перед партією різних соцзобов'язань полягає не

в окупації України та поневоленні української молоді, а в тому, що бюро і секретаріят ЦК комсомолу не контролював виконання зобов'язань молоді, не проявляв вимогливости до обкомів і райкомів комсомолу. Іншими словами — стояв лише з одним канчуком над спинами української молоді, а »потрібно було б 3-5 канчуків«(!), ось до чого договорився Єльченко.

З доповіді Єльченка довідуємося про дійсно жахливий визиск української молоді під московськими канчуками. У 1954 р. молодь України примушена була вирощувати кукурудзу на площі 100 тис. гектарів, а в 1960 р. — 23 тис. молодіжних ланок вже вирощували кукурудзу на 3 млн. 200 тис. гектарів, пересічно 140 га на одну ланку або 10 гектарів кукурудзи на одну молоду людину. Це навіть гірше за визиск; це — каторга! Так зв. »капіталісти« в Африці на різних плянтаціях так не визискують колоніяльні народи, як визискує Москва українську молодь. Та Москва не тільки визискує, але ще й бреше, що українська молодь живе »радісним, щасливим і вільним життям«, що вона »безмежно дякує за турботи компартії« та скрайно ненавидить »буржуазних« українських націоналістів, які ніби прямують до того, щоб накинути їй капіталістичне ярмо і неволю колоніялізму. Як відомо, Хрущов вирішив перетворити пшеничну Україну на кукурудзяну країну, а українську пшеницю заступити збіжжям цілини. Говорив про кукурудзу на пленумі комсомолу й Єльченко. Він заявив, що головним напрямком у комсомольській роботі повинно бути різке підвищення врожайности кукурудзи, бо без цього не можливий дальший розвиток зернового господарства України. Дійсно логіка — сотками років Україна плекала жито й пшеницю, уславилася своїм високоякісним збіжжям на весь світ, а за колективної сільської господарки виявилося, що зернове господарство України врятує лише одинока хрущовська кукурудза! Хрущов наказав, щоб у 1961 р. в Україні під кукурудзу на зерно було посіяно 3 млн. гектарів, а з кожного гектара обов'язково одержати по 50 центр. зерна. ЦК комсомолу в Україні »уклінно попросив« партію призначити спеціяльно для молоді України 1,2 млн. гектарів, на яких вона обіцяє виростити по 50 і більше центнерів кукурудзяного зерна. Самозванці-цекісти не запитували українську молодь, бажає чи не бажає вона вирощувати качанисту »королеву« Хрущова, а знову, як і минулого року, сиділи в бюрах і вирішили накинути силою українській молоді нові соцзобов'язання, для чого й був скликаний в Києві XIII пленум ЦК КСМ в Україні.

Вказуючи на приклади комсомольських наганячів в Заставнівському районі Чернівецької області, Радехівському — на Львівщині, Старо-Бешівському — на Донбасі, Ново-Московському — на Дніпропетровщині та Ємільченському — на Житомирщині, де молодіжні ланки день і ніч мусіли працювати на кукурудзі, Єльченко звинувачував комсомольських верховодів інших областей, що вони ігнорували організаторську роботу серед молоді, не тлумачили кожному юнакові і дівчині, щоб вони обов'язково виконали свої зобов'язання. А коли б щодня тлумачили, мололи язиком, аґітували і пропаґували — зобо-

в'язання напевно були б виконані, — так виглядає з промови Єльченка. Та Єльченко »забув« навести в своїй промові один факт, який вказує на те, якими методами різні партійні і комсомольські наглядачі роблять »передовиків« сільського господарства, т. зв. хрущовських маяків. Цей факт за »Правдою України« за 2-го лютого 1961 р. подамо ми. Стаття називалася: »Дутая слава«. В колгоспі ім. Суворова Васильківського району на Дніпропетровщині звенова Олександра Крутяк зобов'язалася виплекати на кожному гектарі по 500 центнарів цукрових буряків. Але згодом виявилося, що соцзобов'язання виконані не будуть. Щоб зробити з Крутяк передовика бригадир П. Ткаченко зарахував до врожаю її звена й буряки, що зібрано й іншими звенами. Крутяк вміщено на районну »дошку пошани« і премійовано як передовика. Та молодь бачила, як Крутяк возила вночі чужі буряки на приймальний пункт і викрила це шахрайство...

Якщо вірити повідомленням обкому комсомолу Вінницької області, справи по вирощуванню кукурудзи стояли там блискуче. Згідно зі звітом обкому, в області працювало 756 молодіжних ланок, більшість з яких виконала і перевиконала накинуті їм зобов'язання, зібравши з кожного гектара по 35-40 цент. зерна кукурудзи та по 400-500 цент. зеленої маси на площі 138 тис. га. Але все це не відповідає дійсності. »Обком комсомолу Вінницької області займався балаканиною, закликами, паперовими наказами, директивними вказівками під час гастролерських виїздів на місця, але коли йому на це вказали він вдає, що не розуміє, чого від нього хочуть«, — заявив Єльченко на пленумі. Перший секретар Вінницького обкому комсомолу, Таран, цеківських наказів не виконав тільки через спротив молоді на Вінниччині.

Не виконала накинених соцзобов'язань також молодь Закарпатської, Сталінської, Одеської, Запорізької, Миколаївської, Луганської, Харківської, Сумської та інших областей України. Українська молодь різними шляхами відмовилася виконувати накази московських зверхників, а якщо й виконувала, то лише для того, щоб приховати свій спротив, обдурити окупанта, дати йому відсіч на інших ділянках життя. Українська молодь таких областей як Житомирська, Луганська, Миколаївська, Вінницька, Херсонська, Чернігівська, Закарпатська та Одеська не виконали призначених їм плянів по відгодівлі свиней, птиці і кролів, в Полтавській області молодіжні ланки одержали найнижчий урожай кукурудзи — по 10,1 цент. з гектара, Чернігівський обком комсомолу дав зобов'язання виростити 3 млн. голів гусей, а молодь відмовилась, і виростила тільки 263 тис. штук.

Дуже багато говорив найвищий наглядач над українською молоддю Єльченко, закликаючи юнаків та дівчат виконати і перевиконати московські пляни, щоб витягти соціялістичне сільське господарство з кризи та вдовольнити ненажерливу Московщину українськими продуктами споживання.

А. Микулин

Олена ЗАКЛИНСЬКА

МОЇЙ МАТЕРІ

Прости, Матусю дорога,
прости своїй дитині
усі провини і забудь
невдячності невинні.

Впродовж ночей і днів свій труд,
а скільки сил та вміння
святиш Ти нам, нам діточкам,
тремтиш за покоління.

Вражає серденько Твоє
в нас необачне слово, —
Ти лиш помолишся за всіх,
прощаєш нашу мову.

Трепетна ніжність і любов
Твоя нас зогріває,
леліяна в теплі душа
дитини дозріває.

Далеко ласка Твоїх слів
простелює дорогу
і зберігає від нещасть
Твоя пересторога.

Пестливий дотик добрих рук
нам рідний, незабутній,
утихомирює жалі,
вінчає хрест майбутній.

Цілунок Твій, цілющий мов,
злагіднює всі рани;
слова повчальні і терпкі,
буває, рвуть кайдани.

Дух віщий провісти життя
у серці сходить тихо...
і Ти відчуваєш навіть в сні,
де дітям грозить лихо.

Любов, пошану винні всі
Тобі, Матусю, діти
і піклування про життя
Твоє в осінні літа.

Матусю! Господа молю
за кожний з Твоїх кроків,
життя щасливого прошу
й благословенних років.

Нью Йорк, 14. IV. 1960 р.

Інтерв'ю з бандуристом Володимиром Луцівим

До Секретаріяту ЦУ СУМ-у в Брюсселі завітав був тенор-бандурист Володимир ЛУЦІВ при нагоді своїх виступів у Бельгії на концертах для вшанування сотих роковин смерти Т. Шевченка. Успішні виступи нашого співака-бандуриста й знайомлення нашої молоді з грою на бандурі, послужили притокою для інтерв'ю з п. Луцівим, яке нижче публікуємо для читачів »Авангарду«.

Голова ЦУ СУМ-у звернувся до Шановного Гостя з наступними питаннями:

Питання: Вітаючи Вас, Маєстро, в нашому СУМ-івському Центрі, щиро поздоровляємо з успіхами й просимо відповісти на кілька питань, які будуть цікавити нашу молодь, а саме — коли і як опанували Ви мистецтво гри па бандурі та як придбали цей рідкісний і дорогий кожному українцеві інструмент?

Відповідь: Заки розпічну відповідати, Високоповажаний Пане Голово, на Ваші питання, хочу виконати милий обов'язок: подякувати Вам, як Голові ЦУ СУМ-у, та Вашим співробітникам, за так щире прийняття та поміч, яку я одержав від Вас. Мій короткий побут у Бельгії залишиться для мене милим спомином на майбутнє.

Щоб відповісти на Ваше перше питання, треба зробити маленький поворот у минуле. Після закінчення другої світової війни, я опинився у Німеччині, в »англійській зоні«. Як тільки засновано Українську гімназію у місті Ґосляр, в околицях Гарцу, я став її учнем. На одному з концертів, на якому співав також наш гімназійний хор, був присутній визначний бандурист і дириґент Григорій Назаренко, який почув мій голос поміж голосами інших співаків і після концерту запросив мене до себе на розмову. З того часу зродилося у мене велике зацікавлення до бандури, цього суто українського інструменту, який так тісно пов'язаний з нашою історією. Григорій Назаренко грав на бандурі прекрасно. Слухаючи його гри та співу, я ставав гордим, що належу до народу, який має таку гарну й багату народню культуру. Козацькі думи робили на мене спеціяльне враження і передо мною, 14-літнім юнаком, мов на екрані проходили події козацької романтики: козаки на

бистрих конях, як стріли, а попереду отаман на вороному коні.

Після кількох відвідин п. Назаренка, я зі страхом запитав його, чи не захотів би він учити мене грати на бандурі. Назаренко погодився і я негайно замовив собі бандуру в майстерні братів Гончаренків, на якій граю й досі. Так почалося моє перше знайомство з бандурою, яка стала частиною мого життя і як у народній пісні співається: через ту бандуру бандуристом став.

П.: Які Ваші враження з дотеперішніх Ваших виступів серед української громадськости, а зокрема як реаґує на бандуру наше молоде покоління, народжене вже на чужині?

В.: реакція нашої молоді народженої і вихованої на чужині, була й є різна, відповідно до місця поселення та кількости українців у даній державі. Молодь, звичайно, з цікавости ставить питання, напр.: чи тяжко грати на бандурі, скільки вона має струн, чи зроблена в Україні і т. п. Але між тими, хто ставив мені такі питання, траплялися юнаки й юначки, які знали дещо більше про бандуру, висловлювали своє бажання вчитися грати на цьому інструменті, бо були зворушені красою звуку бандури. Я відчував, що в цьому заслуга їхніх батьків або прочитаних ними книжок. Назагал, наша молодь любить бандуру й я певний, що багато з нашої молоді хотіли б грати на цьому інструменті.

П.: Оскільки Ваші виступи не обмежуються тільки до української публіки, нам цікаво знати реакцію тих чужих середовищ, серед яких Вам доводилось виступати.

В.: Завжди, коли я виступаю у якомусь місті, де попередньо ніхто не чув бандуру, захоплення чужинців є велике. В Італії, напр., Міністерство культури організувало мені концерти виключно з українським репертуаром для студентської молоді по різних містах Італії. Залишилися у мене гарні спомини з таких міст Сицилії, як Палермо, Катанія, Аґрідженто і Реджіо Калябрія. Залі були скрізь повні. В Катанії музичні критики знали дуже багато про бандуру, що мене направду здивувало. Після програми з 12 пісень, публіка всюди вимагала наддатків. Крім тих концертів я залюбки згадую мій виступ з бандурою у славній на цілий світ музичній академії Святої Сицилії, де, крім моїх професорів з консерваторії Святої Сицилії, були присутні визначні музики й композитори, як також англійський амбасадор у Римі, сер Ашлей Клярк, якому я згодом вислав деякі інформації про бандуру, за що одержав подяку.

Крім десятків концертів по різних европейських містах, як Рим, Міляно, Штрасбурґ, Інсбрук, Мюнхен (також радіо

Володимир Луців

»Басріше Рундфунк«), я виступав під час Світової Вистави в 1958 р. в Брюсселі, на міжнародньому концерті по радіо і телевізії у Бельгійському павільйоні »Жуаєз Бельжік« (Весела Бельгія). У багатьох із цих міст виступав я по радіо і телевізії. 5 квітня ц. р. маю співати деякі пісні у Швайцарському радіо. В Англії, країні мого поселення, виступав я по різних містах, а також по радіо ББС. У Голляндії, куди їду на Шевченківський концерт, мій виступ буде переданий по радіо.

Чужинці назагал захоплюються бандурою і нашими піснями. Наші мистці повинні докладати зусиль для пропагування українського мистецтва у вільному світі, а еміґрація повинна їх підтримувати та допомагати їм.

П.: Яка, на Вашу думку, є перспектива перед бандурою в умовах еміґрації і що в тому напрямі треба було б зробити?

В.: Перспектива перед бандурою в умовинах еміґрації є дещо складна, у тому розумінні, що, напр., не маємо правдивої школи гри на бандурі, хоча, крім репрезентативної Капелі ім. Т. Шевченка у ЗДА, існує ще декілька менших ансамблів. У Києві існує тепер при консерваторії відділ, де вивчають гру на бандурі, поруч інших інструментів. На мою думку, така школа є потрібна для розвитку самої бандури й пристосування до неї клясичної музики. Спроби в тому напрямі робив уже проф. Ємець. Для прикладу варто сказати про еспанську ґітару, яка, як відомо, є дуже популярна. Ще в цьому сторіччі на ній виконувався лише певний жанр еспанської музики, як »Фляменґо« та інші нескладні композиції. Тепер визначний майстер ґітари Андрея Сеґовія пристосував до ґітари клясичні твори й тим, так би мовити, вивів ґітару у широкий світ.

Цього власне бракує бандурі. Потрібно згармонізованої музики тільки для цього інструменту. Як довго цього не буде, тяжко очікувати дальшого розвитку бандури як на еміґрації, так і в Україні. Хоч як ми любимо бандуру, але на ній грає лише горстка людей і тому в ніякій мірі не можемо називати бандуру популярним інструментом. Наші композитори повинні простудіювати якслід технічні можливості бандури й опрацювати для неї музику та разом з нашими визначними бандуристами призадуматися над тим, як вивести бандуру у широкий світ.

Поширюйте видання СУМ-у!

»АВАНҐАРД«

»Антологію української поезії«

Альбом »СУМ на чужині«

»ЗНАННЯ«

»Записки виховника«

»Ukrainian Youth News«

БЕНКЕТ

Юрій ЛИПА

Середнєвіччя.

Вечоріє. Світло високих вікон обливає порожні столи бенкетової залі. Бліди Учень Мага дрімає на сходах порожнього трону. Довкола стоять високі свічники і полум'я свічок розмовляє з тихими повівами.

Двері розкрили і стиснули темні щелепи, — стоїть Маг високий.

МАГ: — Немає більше місця сну в мені,
Беззвучности широкії дзеркала
Наповнилися змістом, що глибокий, —
Блищить небозвід над німим ґранітом.
Навік одсліплений, нове владицтво
За пітьмою заслон іду шукати
Я — пан найвищої з найвищих таємниць.
Що то — Незнане? Смерть?...
Мій задум — сокіл
Б'є в далини польотом невмолимим
До стіп моїх мече солодку здобич.
Я ж обійшов світи шляхами війн,
Шукаючи того, що Смертю звуть.
І повернувсь, дивуючися страхам.
Немає смерти, — скрізь вита Життя
І вольний — світ, як водопад могутній.
В тобі, сплетіння поривів, Людино,
Напружено сплелись нитки Життя;
І гордість гір, степів і хвиль хоробрість,
І сонця, й зір промінности безсонні
Ти в'яжеш у собі, о Вічноюний!
Я льот твій до завершености чую,
Як пізнаю себе в часи потуги.

Раптом гаснуть свічі. Виють освоєні вовки Мага і чути свист його отруйних змій. В сутіні глухо і помірно стогнуть дзигарі.

Невольники німі, людські страхи
Знов коло мене б'ють у брами куті;
На колісниці в замок мій влітає
Трівога злобна в синьому плащі.

Випростовується владно — знову загорілись свічі.

Оспалосте, я тучен є на силу
І не до тебе мовлю: кожну пісню,
Зір кожен, кожне слово й мисль
Глибокоплинно завершив я нині
І сяє владна повнява в мені.

Учень плаче у сні.

А ти ридаєш, Учню?

УЧЕНЬ (крізь сон): — **...Страшно... Темно.**

МАГ: — Чи ж я не в світлі?

УЧЕНЬ: — ...дими і сутінь.

МАГ: — Чи ж не іскриться переможність, сину,
В глухому сні не чуєш звуків свята?

(Ревно плаче Учень, ламаючи руки. Маг обуджує його.)

Покинь зловістувати, пробудися,
Збудив я нині сон життя свого —
Все — зкорено, що я схотів зкорити.

(Учень поклоняється Магові до землі.)

Скликаючись іди шляхами світа,
Скажи: є путь і пройдена вона,
Є вісь Життя — непогрішимс Так.
Нехай судді забудуть суд судити,
Нехай ґалянти кинуть маскаради,
Хай воїни залишать ватру пімсти,
Священство клич од їхньої молитви,
Бо бенкет мій — осанна, бій і суд,
І танок разом.

(Учень відходить).

Тихі залі миттю
До учтування, слуги, прикрасіте!

З'являються юрби безликих слуг, вікна настіж розкрилися, стіни квітами умаєно, та ще хвиля, — немає слуг. Маг одинокий — серед заль осяяних, заквітчаних і порожніх.

Ось я сам, як берло понад світом,
Бо вірив в путь свою, і крок, і час,
Нехай же сам причастя чину вип'ю,
Бо бій жорстокий був і безупинний.
Життя, життя, ти теж столами втіх
Було мені, нестриманому гостю:
Вино надій істоту упивало,
Гіркую цінність жінки пізнавши,
До пестощів я ненаситен був;
Мов ос рої були мої бажання,
Що упивались ядом і медами
І чистотою назвав я все живе.
Та ріс мій задум, наставився зір:
— Будь ти життям життя! — Собі сказав я.
Дракон затятости ліг коло мене,
Неначе вал фортеці кам'яної.

Стукає хтось у браму з вулиці. Легкий гомін ловлять розчинені вікна. »Здається, тут?«

Чи тож не чудо перелить Життя
В одно велике слово: »Будь довічно!«

Несміливі голоси на вулиці: **»Здається, тут?«**

Хтось стукає до мене: чи ж Життя
Мене собі в останнє пригадало?

(Підходить до вікна).

Що привело вас, юні, під сю браму?

ГОЛОС ДІВЧИНИ: — Одчиніть, я квіти принесла.

МАГ: — Кому?

ГОЛОС ДІВЧИНИ: — Умерлому і рідному мені.

ГОЛОС ЮНАКА: — Одчиніть, приніс я тиміями.

МАГ: — Кому?

ГОЛОС ЮНАКА: — Умерлому і рідному мені.

МАГ: — У цьому домі я святкую свято,
Згасіте ладан ваш і заквітчайте чола.

ГОЛОСИ ДАЛЕКІ: — ...Сказали нам, що рідний наш умер.

МАГ: — Чом серце стиснулось? Слова пусті,
Печалей сорокатая кінното,
Скачи у заходу червону браму.

Для мене вечір наче день надходить.
Матеріє тремтяча, мисле чуйна,
Первісних мас повільне посування,
Глибока зложеносте одиниці
Ви маєте створити Переможця,
Що прагнення всесвітні зосередить,
І буде запереченням Сліпоти,
Що зветься Сон, що зветься Смерть і Хаос.
Крізь тисячі віків лунає поклик:
— Ми засипаємо, — прийми Безсонний,
Збери всі поривання і розгони,
Збери весь запал війн із безфоремними,
І словом твердим будь: є тільки Життя.
Геть сумніви, питань гіркую жовч,
Перед безсмертям я такий смертельник.

П'є. Блакитно спалахує в келиху трунок безсмертя. Грають дзвони. В сю мить крадькома попід стінами вступає до залі Учень. Маг обертається і перед Ним лице в краплях крови, непорушне, мов привид.

УЧЕНЬ (вклоняючись): **— Учителю, там — божевільний світ:**
Ні воїнства, ні суду, ні священства.
Безсилки — скрізь, і тінь Чуми над ними.

МАГ: — Я дам їм перемогу.

УЧЕНЬ: — Пізно.
Сталь зорів їх од жаху заржавіла
І юрби туляться, мов звіря дике;
Їх тічки збройнії, як мітли алебард,
Все вимітаючи, погрожують містам.

МАГ: — Ти ж кликав їх?

УЧЕНЬ: — Я заклик мідяний
Серед широких площ розсипав гордо:
»Спішіться, душі, — нині ваша учта!«
Я довго кликав. Голос мій безсилий,
Мов пута впав на мертвес каміння
І вітер звіяв стовп сухого листя.
»Спішіться, мовив я, се ж — слово Жизні!«
І в порожнечі вулиць залунали дзвони,
На голос їх глухий тремтячі мари
Виповзували втомлено з провулків,
Як павуки на пáваті здрігання.

МАГ: — Се почот Переможеної. Де ті,
Кого на свято перемоги кличу?

УЧЕНЬ: — Я в табори насильників пішов,

Вістуючи про бенкет небуденний,
Про вищий знак, ніж їхні знаки крови;
Вони зустріли кпинами мене.
Я був би смерть прийняв од їх мечів.

МАГ: — Є ж інші душі.

УЧЕНЬ: — Інші теж зустрінув.
Порив забила в них печаль довічна,
Велика Жизнь од них укрита смутком,
В ноток одчаю дивляться вони,
Ним віддзеркалені речуть: »Се — Ми«...
Умерли душі, Вчителю коханий,
Кого ж на бенкет твій покличу нині?

Понурі гомони, як зграя кажанів, надлітають з міста. Місяць жовтий і великий сходить. Вулиці в сутінях.

МАГ: — Ніч облягла, а не прийшов ніхто.
Дракон золотоликий прилетів
У льоті тяжкім душ нічних торкнувся
І віки сонні пристрасти піднесли;
Густая кров безумно в жилах рветься,
І, квилючи, золотячись спадає;
Мов гадь, ростуть у день — блідії черви;
Глухі чуття — повії, наче блиски,
Блукають, м'явкаючи в терпкій тузі,
І кривляться навколішках дерева
До сонмів безтілесних мар і чуд, —
Що ними сповнилось повітря срібне.

Гомони, мов удари кігтів хижака об ґрати. Місто гомонить.

О місто, блуднице, гніздо безсилля,
О місто, псице з грудьми без покорму,
О карловатосте, кого ти зродиш?
На святі в себе не вітаю тих,
Хто пристрастям мізерним покорився.
Так, бачу: привид — ми одно одному.

Злобні, неспокійні блиски на варцабах. Се — знаки великої пожежі, що — далеко.

Світчадо всіх свідчад і корінь корнів,
Знання тяжить мені, мов кола кам'яні,
Бо Ти в мені себе явити хочеш,
Пожари щастя в людстві запалити.
Кому ж відкриюся, як люди — хвилі?
Для кого голос мій, для кого слово?
Хто на землі безсмертям оповитий?

Стоїть край вікна, а проміння пожежі заковує його постать у розтоплене залізо.

МАГ (у пітьму простягає руки): **— Де ти?**

УЧЕНЬ (здалеку): **— Чекаю.**

МАГ: — Вмерлих клич на бенкет.

УЧЕНЬ: — Пане!

МАГ (голос його — наказ): **— Клич мертвих, бо живі умерли!**

(Учень з жахом одходить).

МАГ (розгніваний): **— Я свічі засвітив, наповнив чари, —**

Хто зволить участю подарувати
Мій бенкет володарний, тільки ви,
У спокій літ убрані, мов в саєти.

Чути заклик Учня, що коло брами. Заклик заповнює ніч із місяцем, що заходить, і загравою пожежі, що розгоряється.

Заклик Учня:

— Прийдіте мертві, мертві, мертві,
Полки хворіб, убивства і знемоги,
Промовці мовчазні сердець живих,
Всміхнені прославителі загину,
Ті, що були, прийдіть, як ті, що будуть.
Се — він, Учитель мій, покликав вас
До бенкету звитяжного свого.
Прийдіте, мертві, мертві, мертві!

Далекі слова, як сурма:

— Слухайте пісню, що кличе...

Тисячі голосів вибухають:

— Слухайте пісню, що кличе...

Ще дальші слова сурми:

— ...на бенкет безсмертного Мага...

Тисячі голосів:

— ...на бенкет Безсмертного...

Гомін сурми з долини:

— ... мертвих...

Немає відповіді.

МАГ (непорушний, закам'янілий):

— Ох, серце, ти криваво б'єшся в грудях,
Як ранене звіря сліпе й безсиле.
Печалі сіть задушує мене,
Риданнями я зв'язаний з землею,
Прокльонами вона до мене мовить.
Хай зламані життьовости закони, —

Рву вас, тенета, сіті підлі, рву вас,
Рву довколишнє. Сам — я сам стою.
Я — сам. Я — блискавка. Я — Слово.

. . . . . .

Ти утікаєш, світе?.. Світе?..

Берло випадає із рук Мага. На глухий стук берла розкриваються двері, а вогонь свіч блідне. Довкола — тисячі затамованих віддихів.

МАГ (тривожно): **— Хто тут?**

Бистрий сполох блідого сяйва освітлює ряди безконечні. Се не те, що дарує день і людське око. Се, як сліди польотів, як відгомін бур, се — луна віків, що проминула; струна мовчить, а риса звуку закам'яніла навік; і все це рідне, як дихання власне.

МАГ (підвівшись): **— Хто тут? Ви...**

Наче тінь світла, світло, яке може бути тільки в розпучливім мозку, освітлює ще щось грозове, неможливе, неіснуюче. Воно одбиває все, воно — покровом над бездонністю. І от звук повстає, мов дивний скрип вітру, погляд після сну, звук тихіший за тишу.

— Ми мертві.

Незмірима суцільна мовчанка. Сильвета непорушного Мага на троні, — сильвета велетня. Незмірима мовчанка.

Глухий голос Мага:

— Привіт вам, гості!
Час бенкету прийшов.

Відповідь, мов переливи луни в холодних коридорах. Зникає тяжка виразність речей.

— Час уже умер.

Дивно хисткий голос Мага:

— Що ж бенкет буде ще пишніший:
У вічність кинено життя нове.

Зупиняється. Відгомін... нове, мов шелест осіннього листя; нове, мов розбігання жеврія; ...нове.

Не смійтесь, гості. Боги ще живі.
Мій бог є мисль, а мислі клич: нове.

Незрозуміло течуть слова мертвих. Кришталеві течійки слів спливаються в більші течії, розростаються, і легко пливе байдужа річ:

— Поглянь на мисль свою.

Кінь-примара скаче. Чути тупіт безконечний, безнадійний, жорстоко болючий... І кожний удар копит звучить: »Ніщо, ніщо«.

Як леопард, спиняється над мертвими Маг і на чолі Мага напис: »Гнів«.

— О, мертві браття, гострі ваші жарти,
Я — не для них, я — перемоги пан,
А світ і ви в нім — лиш покори знаки.
Я не впаду, як не впаде Всесильний,
О, Будучносте, де ти, кличу я тебе!

Тінь, мов заграва чорного полум'я, зростає у зломах. Без лиця і виразу схиляється вона перед Магом і роззіває пащу потворну. Голос спокійний, що його не знає людське вухо:

— Се — Будучність твоя, котру кликав.

Блискавка б'є з постаті Мага. Всі закляття, всі замовлювання і слова могутні кличе він до себе. Вибухи вогню освічують незлічені ряди мертвих з лицями й виразами, що, здається, не знають ні спокою, ні бур, ні печалі, ні пристрасти, але разом є душею цього всього. І Маг вступає в їх юрбу:

— Борюся вічно.

Ще яскравіше полум'я розгаряється над лицями мертвих. До кожного кидається Маг у шалі і в кожнім з тисячі лиць він пізнає себе... себе малого, що блукав у вишнях квітучих і небо розкривалось перед його очима; себе, що вітрові і морю нічному давав свої молоді груди до пінистого поцілунку і слодкого подиху далечин; себе, коли з повозу повного квітів кидав їх під ноги стрічним жінкам; себе, коли дзвінко розбивав келихи розпусти і кинувся до міртового гаю в тиші, де стояли кипариси, як колони храмів; себе, що непокірно дивився в сталеві удари обрію, упершись в телігу і спрагнену ріллю; себе, коли йшов серед трупів і умираючих, дивуючися зоряному небозводові і запаху жадібних до жертв квітів; себе видючого, що не бачив світла і себе сліпого, що вказував дороги світові; себе, що був завжди той самий і завжди змінний; себе в нерозірвальності з минулим і себе бунтарського, що падав у глибінь...

. . . . . .

Хвилі з блискучими радісними лицями, повними краси й любови. Немає демонів, ані мли, — лиш дивна витонченість облич майже прозорих і свіжість простору майже живого.

ХОР МЕРТВИХ: Ми чин минулий,
Сліди забуті,
Та в ритмі з нами
Живе Буття.
Неперервально
Зв'язала вічність
Далекі хори
І близький день.

Хто зневажає
Закони ритму
Того жорстоко
Карає ритм.

. . . . . .

Світанок. Дрижать од напруження струни світла. Се мов інша заля: чорні тіні стали червоними барвами, слонова кість — золотом, і стіл — ґраційний з роями витончених страв, теплого срібла й кришталю.

Удари дзвонів далекі, блакить плеще звуками, каміння вулиць — веселе. Хвилюються фіранки, чуючи юрби з піснями, хвилюються завіси, чуючи:

»Він безсмертний, він безсмертний — слава
І радість — широкими кроками!«

Побожні прочани, усміхнені й тремтячі, з'являються в розкритих широких дверях залі. Сиві бороди, чорні й ясні кучері, ніжні плечі хиляться на порозі, як квіти на лугах, мліючи від сонця.

І голоси дзвенять і пахнуть, і все ширше розвивають пелюстки білі лілеї солодкости.

Гимн натовпу:

Ми воскресли, ми воскресли
З тобою воскресли ми,
Благословенних стіп твоїх підніжки,
Благословенних стіп лиш мирра й аромати,
Благословенних стіп лиш порох у здріганню;
Володарю, ти переміг усе,
Володарю, ти станув понад нами,
Привіт тобі!...

. . . . . .

Маг сидить на своєму престолі. І з жахом чує Учень тільки дике гарчання сну.

УЧЕНЬ: — Пане, пане, все покорено, пане! (Підходить і будить Мага).

Маг, обуджений, розкриває очі і дивиться на тих, що прийшли, на столи, на блиск оздоб, на свої пишні шати і раптом, узявшись обома руками за золотий ланцюг володаря на шиї, рве його і чужо мовить:

— Хто ви? Я не звідси. Я не звідси.

Учень зазирає в порожні очі Мага і гірко ридає, загуливши лице руками.

(»Студентський Вісник«, р. IV, ч. 4. Прага, квітень 1926)

Не тратьте часу на оглядання назад. Це не для того Господь дав вам очі спереду.

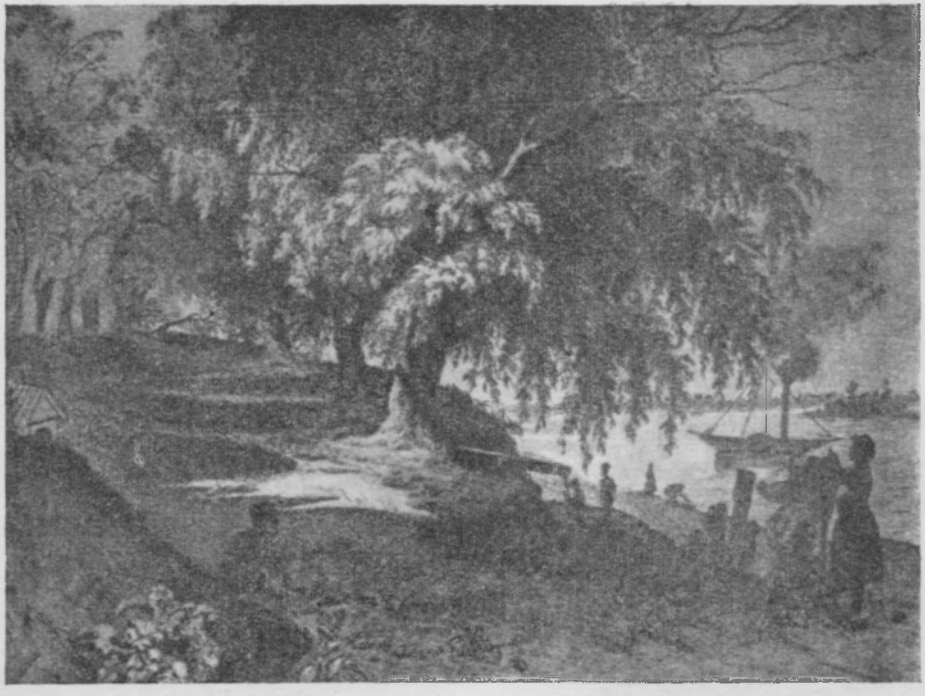

З малюнків Т. Шевченка

Маловідомі Шевченківські пам'ятки

Леонід ПОЛТАВА

В цьому 1961 — ювілейному Шевченківському році — в кожному українському серці особливо сильно палає любов до духового провідника українського народу, провісника національної свободи, геніяльного поета Тараса Шевченка.

Кожне слово, сказане ним, кожна записана думка становлять для нас найвищу цінність, а »Кобзар« став у кожній справжній українській родині такою ж необхідною настільною книгою, як і Святе Письмо, став національною Євангелією українців. Тому й кожна згадка, кожна матеріяльна пам'ятка, що має відношення до Тараса Шевченка, особливо нам дорогі і важливі.

Не будемо тут переповідати відомі факти про те, що саме з рукописів Шевченкових творів, з малярських праць, приладдя, одягу збереглося до наших днів у різних музеях України. Розповімо коротко про менше відомі пам'ятки, що стосуються безпосередньо чи посередньо імени Кобзаря України.

У Краєзнавчому музеї міста Луцька є стара кобза. На кінці її ручки невідомий майстер кобзів на Волині вирізьбив обличчя Тараса Шевченка, того, який так любив кобразів і бандуристів, народніх українських співаків. Така кобза — єдина на всю Україну.

У Чернівецькому краєзнавчому музеї цього року вперше показано чималого розміру блискучу **металеву вазу** для овочів. На дні вази, якийсь чернівецький майстер прикріпив металеву пластинку з викарбуваним зображенням погруддя Т. Шевченка у шапці і в хутрі. Там є напис: **»Чернівці, 1911«**, а далі вирізьблено слова Тараса Шевченка: **»Чужого навчайтесь і свого не цурайтесь«.**

Колишній новопетрівський форт біля Каспійського моря, де на засланні в салдатській каторзі »карався, але не каявся« наш вісник свободи, зветься тепер Форт-Шевченко. Там є маленький музей Шевченка, але найцікавішою пам'яткою є могутня **розлога верба** з чотирьох стовбурів, що вгорі сходяться в один: ця верба виросла з вербової палиці, яку знайшов у Гур'єві Тарас Шев-

ченко перед відправою в цей форт. Прибувши сюди, поет ввіткнув вербову палицю в землю. Немов сама природа подбала, щоб і тепер поблизу Каспійського моря росло дерево, посаджене рукою великого українського любителя природи.

Між Самбором і Дрогобичем над річкою Бистрицею підіймається чимала височина. Далеко спереду синіють верхи Карпатських гір. Височину над Бистрицею, з її чудовим краєвидом, люди назвали **»Тарасовою горою«.** Тарас Шевченко там не був ніколи. Це очевидно один із народніх пам'ятників Кобзареві (в Україні є багато дубів, верб, гаїв із старими пеньками, біля яких мав би бувати Тарас Шевченко, хоча в дійсності там не був. Це своєрідні народні пам'ятники Тарасові).

У селі Іскрівцях на Полтавщині стоїть і досі **хата селянина Івана Кравецького:** Тій хаті вже 200 років. У цій хаті бував Тарас Шевченко. В київській »Літературній газеті« ч. 13 за 1961 р. промайнула вістка: »На жаль, хата, що має меморіяльне значення, як пам'ятка про перебування в ній Т. Г. Шевченка, досі не впорядкована«...

Понад 25 років тому на одне з верхів'їв Кавказу, біля вершини Доппах, українські альпіністи з міста Дніпропетровського винесли блакитну квітку. Малодоступну вершину вони назвали **»Пік Шевченка«.** Від того часу й оспівані нашим поетом Кавказькі гори мають горде, вільнолюбне Шевченкове ім'я.

У селі Шевченкове (колишня Кирилівка, де провів безрадісне дитинство малий Тарас), на місці згорілої батьківської хати, племінники Кобзаря поклали великий **млиновий камінь з написом:** »Тут була хата Тараса Григоровича Шевченка«. Збереглася в селі Шевченкове хата дяка, у якого Тарас вчився грамоти. Ще й досі на місці садиби Шевченків росте великий **кущ червоної калини,** що під ним ховався малий Тарас від злої мачухи. А трохи далі, під горою, — вишневий садок прикрашує своїми квітами могилу матері Тараса Шевченка.

Закінчуючи оці короткі згадки про кілька пам'яток, пов'язаних з іменем нашого найбільшого поета, зацитуємо уривок з листа Тараса Шевченка на адресу чернігівського губернатора. Лист був висланий поетом з Московщини в Україну. Знайшли його недавно (можливо був відомий давно, але московська влада не дозволила його публікувати). Ось уривок з листа, написаного 117 років тому полум'яним українським патріотом, Тарасом Шевченком:

»...Україна вражає кожного своїми подіями і напівказковими героями. Народ надзвичайно оригінальний, земля чу-

З життя СУМ-у

Вони були першими в мережі СУМА

Осередок СУМА в Ньюарку, як один із перших Осередків Спілки Української Молоді на американському терені, датує свій початок від місяця серпня 1949 року. Постає він заходом провідного активу молоді — ентузіястів сумівської ідеї служіння Богові і Батьківщині — який, вже в перших днях свого побуту на американській землі, кладе основи для створення нової виховної організації української молоді.

6-го серпня 1949 року в залі Т-ва »Чорноморська Січ« відбуваються Основуючі сходини Осередку. Президія сходин в складі: о. Щудло від греко-католицької парохії, Теофіль Кульчицький — член ініціятивної групи молоді та мґр Володимир Пришляк, — представник української організованої громадськости Ньюарку. Учасники сходин, 45 осіб, інавґурують перший Осередок Спілки Української Молоді на американському терені із 38-ма членами-основниками та вибирають керівні органи Осередку в складі: дд. Нестор Басняк, Маріян Кормило, Богдан Кульчицький, Анатолій Бедрій, Орест Мостовий, Микола Семанишин, Богдан Підлуський, Лідія Сольчаник, Андрій Стецишин, Володимир Кульматицький, Микола Базиляк, Ярослава Дзера і Роман Набережний.

На 1-ше січня 1950 р. Осередок начисляє 46 членів; 27-го січня того ж року Осередок прибирає назву: »Ім. полк. Євгена Коновальця«.

1-го березня 1950 року в Ньюарку відкривається при Українській Централі Читальня, яка, як показує офіційний документ, »є під зарядом Осередку Спілки Української Молоді Америки Ч. І. ім. полк. Є. Коновальця«. До Читальні, яка є одночасно домівкою Осередку, Осередок передплачує усі тодішні українські газети і журнали у вільному світі; з рамени Осередку театральна студія Й. Гірняка дає комедію »Господиня заїзду«, дохід

дона. І все це до нині ніким не представлено перед очі освічсного світу... Мені здається, — писав Тарас Шевченко, нарікаючи на тих, хто забував про свій рідний народ, — **що коли б Батьківщина моя була найбіднішою, найнезначнішою на землі — і тоді б вона мені здавалася кращою від Швайцарії і всієї Італії. Ті, хто бачив хоч раз нашу Україну, говорять, що бажали б жити і вмерти на її чудових полях. Що ж казати нам, її дітям? Треба пишатися своєю найпрекраснішою матір'ю«.**

з якої призначений на потреби Читальні.

Придбавши окрему домівку і необхідний виряд, Осередок розгортає багатогранну і жваву діяльність: влаштовується різні імпрези для молоді і громадськости, зустрічі молоді, групові відвідини історичних і культурних пам'яток метрополітального терену тощо. При Осередку започатковують працю окремі самодіяльні і спортові гуртки молоді. З рамени Осередку в роках 1950-1954 дають ряд доповідей-рефератів пп. проф. Січинський, проф. д-р Кисілевський, проф. Боб-

Дівоча дружина волейболу при Осередку СУМА в Ньюарку.

ровський, проф. Кононенко, проф. Горняткевич, проф. Величко, проф. Верб'яний, проф. Вовчук, проф. Чубатий, проф. Вожаківський, д-р Фединський, д-р Соколевич, д-р Лепцик, д-р Процик, д-р Галамай, д-р Борковський, Карпенко-Криниця. Євген Маланюк, Ігнат Білинський, д-р Янів, д-р Соколишин, о. Бахтоловський, о. Краевський, А. Бедрій, Б. Кравців, В. Качмар. А. Ємець, Давиденко, В. Коваль, В. Омельченко і інші.

Своєю працею в Осередку і на громадському форумі Осередок здобуває собі пошану з боку громадськости, втішається симпатіями і підтримкою молоді.

Як перша клітина мережі СУМА, Осередок є господарем Першого Основуючого З'їзду СУМА в днях 6-7 травня 1950 року, на якому покликано до життя центральні керівні органи СУМА.

Джерельні матеріяли показують, що в 1950 році було 24 сходини членів і засідань Управи Осередку, прочитано 10 доповідей і інші святочні і виховні імпрези, створено шаховий і драматичний гуртки, струнну оркестру. В 1952 році Осередок тісно співпрацює із культ.-освітнім гуртком при Українській Православній Церкві, відвідуючи їхні систематично ведені научні вечори-виклади; члени цього гуртка є слухачами коло 20 доповідей-рефератів на форумі Осередку. В тому ж році Осередок набуває для членів прийняті для американського терену СУМ-івські уніформи, бере участь у Першому Всеамериканському Маніфестаційному Здвизі СУМА у Філядельфії враз із своєю відбиванковою командою »СКАЛА«.

Члени СУМА і Пласту в Ньюарку, ЗДА, під час спільного Свяченого на Великдень 1953 року.

В 1953 році при Осередку існує драматичний гурток під керівництвом Т. Чіха, музичний гурток під кер. Е. Бедрія і Р. Набережного, хор під керів. Р. Набережного, шаховий гурток під керів. І. Назара, мішана танцювальна група під керів. п-і І. Кононів, відбиванкова дружина під кер. Б. Гайдучука і П. Козири, дружина столового тенісу під керів. Л. Гайдучука; систематично ведеться курс вивчання суспільно-політичних проблем і зокрема курс українознавства для поглиблення знань членів про нашу культуру і духову спадщину.

В тому році, з ініціятиви друзів Ф. Луцишина, Б. Гайдучука, Т. Чіха і І. Гути, Осередок влаштовує вперше »Травневі Вечорниці«, які, з бігом часу, стають традиційною, зразково-прикладною і однією з найкращих розважових імпрез молоді в Ньюарку. 23-го серпня 1953 р. відбувається урочисте посвячення Прапорів Осередку, в якому беруть численно участь сусідні осередки СУМА, представники місцевих організацій і установ, молодь і громадськість. Танцювальна група Осередку виступає на бенкеті в 10-ту річницю АБН в Вальдорф-Асторії в Нью Йорку в листопаді 1953 року. В днях 26-27 грудня 1953 року Осередок ініціює Перший Український Турнір Індивідуальних Першенств Столової Сітківки і міжнародній турнір за мандрівні чаші південно-східніх стейтів ЗДА, що їх у кількості 30 уфундовує Осередок. У турнірі беруть участь такі клюби: СК Пласт, УСК »Січ«-Елізабет, УССК — Нью Йорк, »Українські Соколи« — Нью Йорк, СУМА — Ньюарк та індивідуальні змагуни: 27 українців і 29 чужинців, (змагуни національної ранґ-листи ЗДА, першуни стейтів Н. Дж., Нью Йорк, Пенсильвенія, чемпіони еміґраційних національних груп лотишів, французів, чехів, литовців, німців).

Із зростом діяпазону праці, зростає теж кількісний стан членів Осередку; в 1953 році Осередок начисляє понад 70 членів, а в 1955 р. — коло ста.

З бігом часу праця Осередку все більше і більше спрямовується під кутом вирощування нових кадрів, виховання нової зміни, збереження при українстві тут народженої молоді. Побіч Церкви, родини і школи, Осередок стає важливим чинником виховання молоді. Прищеплюючи найменшим з-поміж нас і плекаючи вже змалку в них любов до свого народу, його культурних надбань, звичаїв і традицій та постійно поглиблюючи їх знання про Україну, Осередок сповняє важливу місію вирощування національно свідомих одиниць та підготування майбутньої зміни кадрів громадських працівників, свідомих своїх завдань і обов'язків супроти Батьківщини.

Перші спроби творення гуртка юнацтва СУМА сягають 1950 року. Задум цей остаточно зреалізовано лише весною 1953 р. завдяки зусиллям тодішнього голови Осередку, Романа Набережного, і референта Ю. СУМА, Людвіґа Мигаля, створенням при Осередку юнацької групи. Групу цю, в числі 14 дітей, скристалізовують і далі розбудовують перші виховниці-сумівки Лідія Карпа і Богданна Тарнавська.

Процес організаційної розбудови Відділу остаточно завершують в 1955 році п-і І. Терлецька і І. Кононів та тодішній референт Ю. СУМА, Михайло Лаврів. Чисельно Відділ зростає до понад 70-ти членів.

В урочистих обставинах у 1953 році було посвячено прапори Осередку СУМА в Ньюарку. На фото: Всеч. Отці Краєвський, Мельничук і Кочержук під час акту посвячення прапорів.

При Осередку твориться Батьківський комітет, основним завданням якого є дбати про добре ім'я Відділу Юнацтва, творити належні передумови для праці Відділу, дбати про розбудову здорової фінансової бази. На протязі понад п'ятилітнього безперебійного існування Комітету його працею керують пп. І. Дмитрах, Б. Процюк і А. Андріюк.

П'ятиліття свого існування Осередок відзначає поважними успіхами в роботі з молоддю, передовим місцем в українській громаді міста Ньюарку.

Чергові роки є свідками закріплювання й утривалювання попередніх і новоздобутих осягів, систематизації та поглиблювання змісту і форм праці. І хоча в пізніших роках число членів зменшується, однак засяг дій Осередку та його роля, як виховної і організаційної клітини української молоді та твердині українства серед асиміляційного моря, постійно зростають. Діється це зокрема завдяки спільним зусиллям і наполегливій праці гурта відданих справі та сумівській ідеї працівників — друзів: В. Цюрпіти, І. Назара, П. Козири, М. Красножоного, Ф. Луцишина, В. Кульматицького, М. Заверухи, Е. Братаха, А. Рогальського, М. Кормила, Л. Мигаля і М. Лаврова.

Починаючи з 1955 року, в рамени Осередку СУМА і Відділу ООЧСУ, систематично працює під фаховим керівництвом

проф. д-ра М. Чировського перший на терені ЗДА Український Народній Університет. Як культурний осередок і як постійний форум зустрічі молоді і громадян з чільними представниками вільної української науки і суспільно-політичного життя, університет допомагає слухачам поглиблювати свої знання та вдержувати живий зв'язок з українством і його досягненнями.

З часом Осередок все більше і більше уваги приділює належному відзначуванні національних річниць і дат не лише внутрі Осередку для своїх членів, але й на загальногромадському форумі.

В січні 1957 р., з ініціятиви д. Ф. Луцишина, постає при Осередку Виховна Рада Ю. СУМА, завданням якої є плянувати, унапрямлювати, координувати і реалізувати всю діяльність юних членів СУМА при Осередку. Раду (до неї входять пані І. Терлецька, Ю. Добош, І. Кононів, М. Вожаківська, Д. Бундзяк-Кульчицька, А. Змий, Л. Лобур, Н. Гав'як та пп. І. Ткач, д-р І. Ярош, сотн. Ю. Кононів, мґр. В. Пришляк, проф. Чировський) очолював проф. С. Вожаківський, а від 1959 року д-р Ярош і мґр. Пришляк.

В перших місяцях 1957 р. Осередок висилає численно листи до конґресменів і сенаторів ЗДА в справі проголошення 22-го січня Українським Днем, підтримуючи акцію в цій справі Українського Конґресового Комітету в законодатних палатах ЗДА. Подібну акцію Осередок переводить в 1960 р.

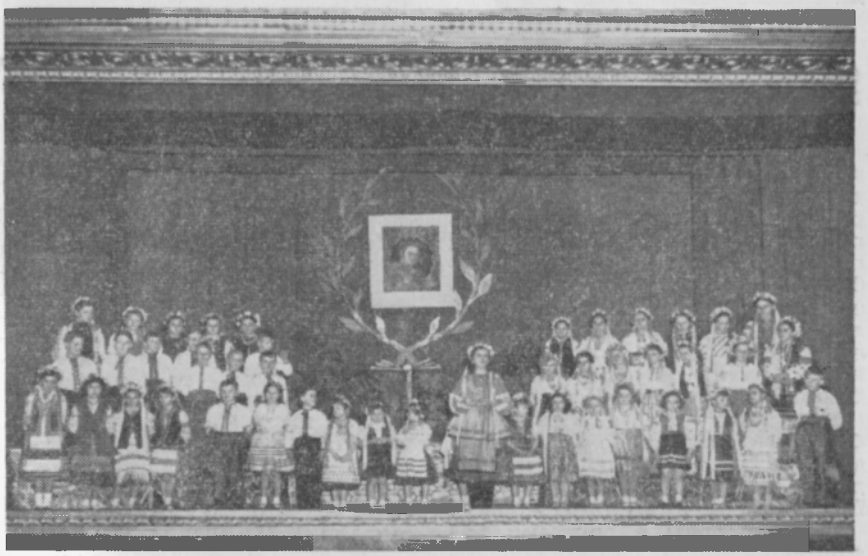

Хор членів Юнацтва СУМА в Ньюарку на одному з вечорів, присвячених пам'яті Тараса Шевченка (1957 р.).

Український народній одяг, українська пісня і українські народні танці з любов'ю плекаються членами Осередку СУМА в Ньюарку, ЗДА.
На фото: члени гуртка мистецької самодіяльности.

в справі видання Поштовим Урядом ЗДА пропам'ятної марки і спорудження у Вашінґтоні пам'ятника Т. Шевченкові в 100-ліття його смерти.

Починаючи з 1958 р. Осередок щорічно влаштовує Маланчин Вечір — традиційну зустріч Нового Року, яка втішається моральним і матеріяльним успіхами.

В 1958 році відбиванкова дружина Осередку »Скала«, під кер. Б. Гайдучука, розіграє ряд змагань та здобуває на постійно, втретє, чашу першуна сумівських відбиванкових команд на сході ЗДА.

В 1959 році Осередок включається в програму мазепинських святкувань, приймає участь в дефіляді молодечих і спортових організацій в Нью Йорку, здобуває першу нагороду в програмі мистецьких виступів за збірну деклямацію думи Мазепи.

В програмі Всеамериканського З'їзду СУМА, танцювальна група Осередку здобуває першу нагороду за народній танок і стилеві національні строї.

В 1960 році Осередок відзначає 30-ліття заснування СУМ-у, бере активну участь в підготовці і переведенні Першого Злету Юнацтва, на якому Відділ Ю. СУМА-Ньюарк своїми осягами в поодиноких ділянках спорту і теренових грах здобуває перше місце.

При співпраці Допомогового

Комітету і Відділу ООЧСУ, в місяці грудні відбуто Андріївський Вечір, в програмі якого сумівська театральна група виводить уривок із »Вечорниць« Ніщинського.

Літом 1959 року Осередок СУМА в Ньюарку вступив в другу декаду свого організаційного буття. Діяльністю і зусиллям членства на протязі років, Осередок забезпечив тяглість існування, розбудовуючи лави Ю. СУМА і дорасту СУМА. За час існування Осередку ним керували, як голови Управ, друзі: Нестор Басняк (серпень 1949 — січень 1950), Микола Семанишин (січень 1950-травень 1950), Дмитро Паруб-чак (травень 1950-листопад 1950), Анатолій Бедрій (листопад 1950-червень 1951), Федір Луцишин (червень 1951-лютий 1953), Роман Набережний (лютий 1953-січень 1955), Федір Луцишин (січень 1955-грудень 1955), Андрій Роґальський (грудень 1955-грудень 1956) та Михайло Почтар від грудня 1956 року.

Дотеперішнє існування Осередку — це роки праці і спільних зусиль молоді під знаком Бог і Батьківщина для утривалення виховної станиці молоді, зберігання і плекання українських культурних і духових надбань, звичаїв і традицій на американському терені.

Група членів Осередку СУМ-у в Ошаві, які разом з іншими своїми друзями брали участь в Крайовому Здвизі СУМ-у в Канаді в 1960 році.

Осередок СУМ-у в Ошаві, Канада

В Зелені Свята юні члени СУМ-у в Ошаві вшановують пам'ять українських героїв. На фото: душпастир, члени Ю.СУМ-у і члени місцевої громади моляться перед символічною могилою на цвинтарі в Ошаві. Співає хор під управою п. С. Гумінілoвича.

В м. Ошава є досить багато українського населення, а серед них — дітей і молоді, які є членами Спілки Української Молоді. Відділ Юнацтва СУМ-у при Осередку СУМ-у в Ошаві є досить активним учасником різних українських імпрез, як відзначення національних свят, здвиги СУМ-у, маніфестації тощо.

При Осередку в Ошаві існує драматичний гурток »Веселка«, танцювальна група, ланка футболу, шахова та інших родів спорту. Чоловічим хором СУМ-у і ЛВУ керує досвідчений диригент п. С. Гумінілович.

Існує також хор юних сумівок під управою п. Тикайла. Хор часто виступає в програмі святочних концертів.

У 100-річчя з дня смерти Т. Шевченка відбулося, 9 березня

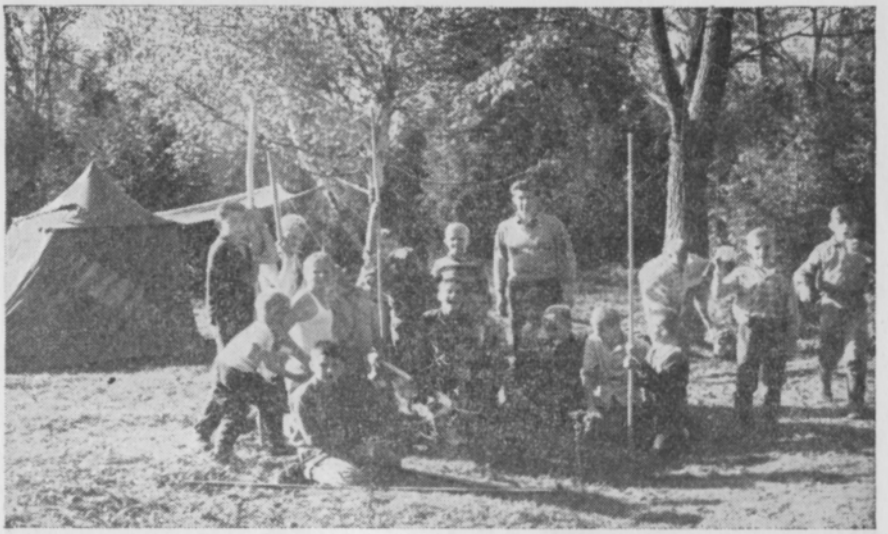

Після довгої мандрівки і теренових занять навіть печена на відкритому вогні в тимчасовому таборі кукурудза смакує краще, ніж найсмачніші ласощі, приготовані дбайливою рукою матері вдома. Це видно по обличчях цих юних членів СУМ-у з Осередку в Ошаві, Канада, які зупинилися в лісі на відпочинок.

1961 р., святочне вручення відзнак тим членам Ю. СУМ-у, які здали успішно іспити. Відзнаку після 3-го іспиту одержало 24 члени, 2-го — 28 членів Ю. СУМ-у. Група дітей підготовляється до першого іспиту. Відчувається брак виховниць дівчат в Ю. СУМ-у.

Управі Осередку СУМ-у і вихователям молоді, людям доброї волі, бажаємо ще більше успіху в їх праці.

А. Ш.

Приблизно 83% знання, що людина може засвоїти, походять від її спроможностей спостерігати й читати. Ваша особиста вартість залежить від поведінки супроти цих двох чинників.

Густон

Чому вижидати до завтра? Повинен би бути закон проти-завтра!

Стовн

В наші часи багато людей чекає, щоб брама щастя відкрилась перед ними при помочі »електричного ока«. Вони навіть не думають її попхнути.

Нельсон

Загальні Збори Осередку СУМА в Клівленді

Про великі успіхи всесторонньої праці управи Осередку СУМА ім. Богдана Хмельницького в Клівленді, ЗДА, під головуванням енергійного і відданого голови (до речі, третьої каденції), друга Теофіля Цішкевича, — мали змогу почути учасники звичайних загальних зборів, що пройшли на високому, діловому рівні 5-го лютого 1961 р., в домі Осередку.

Звітували такі референти: дд. П. Присяжний (секретар), М. Лаврів (реф. ЮСУМА), Б. Футей (культ.-освітній), П. Опацький (реф. фінансів), П. Венгрин (сусп. опіки), С. Дзюба (організаційний). П. Гупаловський (господарчий), С. Бура (жін. референтка), В. Кметь (преси й інформації). Наприкінець голова д. Т. Цішкевич доповнив звіти референтів, а також звітував за неприсутнього референта внутрішніх і зовнішніх зв'язків. За Контрольну Комісію звітував д. Г. Кріслатий, одобрюючи працю Управи та пропонуючи зборам уділити абсолюторію з признанням уступаючій Управі.

Ми не можемо в рамцях статті подати вичерпний опис кипучої роботи Осередку в останній каденції, але постараємося насвітлити бодай загальний образ її на підставі звітів.

Стан дійсних членів — 135, з того 11 сумівок. Відбулося засідань — 9, ширших сходин — 4. Відбулося трое сходин з рефератами студентської ланки. Слід відзначити, що сумівці-студенти активно працюють в студентських товариствах і клюбах (дд. Ю. Кульчицький, Б. Футей, І. Кунаш, О. Швабінський і інші).

На внутрішньому українському і зовнішньому американському відтинках Осередок брав участь в 271 різних імпрезах. Тісно співпрацював з іншими Осередками, як Акрон, Янґстовн, Дітройт, Рочестер, запрошуючи їх членів на гостинні виступи з концертами пісні і танку.

Стан активного юнацтва в Осередку — 211 душ. Вони оформлені в 15 роях, з якими працюють 11 виховниць і виховників, та 5 мистецьких керівників (п. І. Гаврилюк-Заячківська, п. С. Барнич — керівники фортепіянової студії, п. О. Крук — диригент духової оркестри, п. В. Райца — керівник танцювальної групи, п. В. Кострик — керівник мандолінової оркестри).

Відбулося 435 сходин по роях, 68 проб танцювальної групи, постійно працює школа гри на фортепіяно (50 учнів), два рази в тиждень відбуваються проби духової оркестри (30 юнаків, всіх 50 мужчин), працює новоорганізована мандолінова оркестра, декляматорський гурток, дружина копаного м'яча і інші. Танцювальна група виступала 12 разів

на різних українських імпрезах, 3 рази в телевізії, 3 рази на міжнародніх фестивалях, 2 рази в університетах. Осередок переводив збірки на різні цілі (КоДУС і інші) і зібрав 416 дол. Жіноча референтура (з допомогою п. О. Рошецької) організувала дитячий садок (28 дітей). В українській і американській пресі поміщено 33 статті про життя і діяльність Осередку. Суспільна опіка загосподарила 386 дол., дано допомогу потребуючим членам СУМ-у і іншим українцям на суму 288 дол.

Фінансові обороти Осередку були такі: приходи — 56,909,51 дол., розходи — 56,753.02 дол., сальдо — 156,49 дол. Тут відзначимо, що новостворене підприємство »Одеса« збільшило приходи, але також і великі витрати на його організацію і відкриття.

Організовано новий Відділ ЮСУМА в сусідстві, на Пармі, який начислює 70 юнаків і юначок і незабаром оформиться в самостійний Осередок.

Коли відзначимо, що Осередок втішається повною моральною підтримкою обох наших Церков та всіх організацій і установ у Клівленді, то можемо сміло сказати, що сумівська організація впродовж 10-річної праці здобула повагу й пошану серед Клівлендської спільноти і стала такою суспільною силою, без участи якої не може відбутися жадна місцева громадська важніша подія. Це підтверджує силу і живучість сумівської ідеї та запевняє її розквіт в майбутньому.

До нової управи Осередку увійшли наступні особи: друзі С. Зорій — голова (старшина УПА), П. Присяжний — заступник голови, С. Дзюба — організаційний реф., І. Павник — секретар, А. Вовк — реф. ЮСУМА, І. Кунаш — реф. спорту, Ю. Коцюмбас — реф. фінансів, Б. Футей — культ.-освітній реф., С. Кріслатий — реф. преси і інформації, І. Трилюк — господарчий реф., І. Грушкевич — реф. сусп. опіки, пані Н. Долинська — реф. внутрішніх і зовнішніх зв'язків, О. Рошецька — реф. жіноцтва, Ю. Кульчицький, М. Почтар, М. Дідич — члени.

До Контрольної комісії увійшли: дд. Т. Цішкевич — голова, В. Кметь і Р. Почтар — члени.

До Товариського суду увійшли: дд. М. Яремко — голова, Г. Кріслатий і Г. Головка — члени.

На кінець Загальних зборів новообраний голова Осередку д. С. Зорій закликав до співпраці, головно в ділянці виховання молодих друзів — юнацтво СУМ-у, та сповнювання тих обов'язків, які накладає на нас Воююча Україна.

Могутнім »Не пора« закінчено збори і один етап десятирічної праці Осередку СУМ-у в Клівленді.

Семен Кріслатий

Реф. преси й інформації Осередку СУМА в Клівленді

Одною з найбільших потреб людини є пізнання. Бо коли вона пізнає, вона вірить. А вірити, це жити.

Осередок СУМА ім. кн. Ярослава Мудрого в Мілвокі, ЗДА.

Дещо про наш Осередок у Мілвокі

Популярним у Мілвокі є хор СУМ-у, яким керує талановитий диригент проф. Михайло Гузій.

На фото: члени хору при Осередку СУМА в Мілвокі під час жалобної академії для вшанування пам'яти Степана Бандери. Перший зліва — диригент проф. Гузій.

Мілвокі — місто, яке мало чим відрізняється від інших міст Америки. Українська громада в Мілвокі є досить велика і на громадському полі — працьовита.

В 1953 році засновано тут Осередок СУМА. Праця спочатку помалу йшла, але, на жаль, не було стільки сил, щоб розвинути Осередок до більших розмірів.

В 1960 році, з великою допомогою друга Яременка з Шікаго, Осередок знову набрав життя. Члени СУМ-у, які заснули були на папері, пробудилися і взялися за діло, бачучи поступ у праці Осередку. Одним з найбільших успіхів Осередку було організування відділу Юнацтва СУМА.

Бачачи молодь в рядах своєї організації, громада з гордістю і захопленням слідкувала за працею своїх дітей. Так було на Здвигу СУМА в Шікаго. Це був перший раз, що батько побачив і пізнав свою дитину між іншими майбутніми провідниками українського народу.

В 1960 році засновано хор під диригентурою проф. Гузія. Проф. Михайло Гузій, хоча

заанґажований в інших ділянках праці в громаді, не відмовляється, коли нам потрібно його мистецького таланту.

Проф. Лоґуш, від початку відновлення праці Осередку, присвятив багато свого часу і праці, виконуючи обов'язки керівника культ.-освітніх справ при Осередку. Багато місця забрало б, якби списати всі події, успіхи і невдачі Осередку.

28 січня 1961 р. відбулися річні загальні збори Осередку, на які загостив представник Головної Управи друг Яременко. Збори обрали керівників Осередку в такому складі: друг О. Думановський — голова, д. Г. Курілець — заступник голови, д. В. Гарасимів — секретар, д. Р. Ступницький — фін. референт, д. О. Лоґуш — культ.-освіт. реф., д. Г. Войтишин — реф. зовнішніх зв'язків, д. І. Тимчишак — орган. реф.

Орест Думановський

9 березня 1961 р. члени Осередку СУМ-у в Ошаві відзначали святочно 100-річчя з дня смерти Великого сина України, Тараса Шевченка. На фото: юнаки і дівчата з Відділу Ю.СУМ-у з своїми прапорами і портретом Шевченка.

Сумівська молодь у Парижі

Про молодь СУМ-у у Франції пишеться відносно мало. Тим часом вона є, живе і наполегливо працює. Саме 5 березня ц. р. відбулися Загальні Збори Осередку СУМ-у в Парижі, на яких сумівці перевибрали управу Осередку на наступний рік. Нам аж хочеться написати кілька слів про тих юначок і юнаків, переважно народжених на чужині, які часто з трудом послуговуючися українською мовою, сповнені любови до далекої батьківщини, яку знають тільки з оповідань старших і з книжок. Всі вони прагнуть виявити свою молодечу силу і енергію в творчій праці в лавах своєї організації і, щораз більше її розбудовують, поступово переборюючи перешкоди, що є звичайним і нормальним явищем в житті.

Загальні Збори Осередку СУМ-у в Парижі задемонстрували, що сумівці докладають великих зусиль, щоб стати справді міцною молодечою організацією.

Збори відкрив д. Іван Романюк, дотеперішній голова Осередку СУМ-у в Парижі. З черги вибрано Президію Зборів у складі: Петро Гарпалюк — предсідник, подр. Іванна Ридзок — секретарка і д. М. Марсінов — член. Звіти уступаючої Управи Осередку вказували на те, що паризькі сумівці не дармували в останньому році. Осередок нараховує 40 членів. За підзвітний час відбулося 6 засідань Управи і 2 ширших сходин.

Восени минулого року СУМ влаштував курс виховників, на якому були присутні сумівці з різних сторін Франції. Курс тривав повних три дні і пройшов з повним успіхом. Протягом довшого часу відбуваються лекції з історії України, які провадить п. Микола Фриз. Осередок створив теж власний балет »Верховина«, що ним керує сумівка Хр. Голик. Для балету Осередок закупив чобітки (17 пар), заплативши 43.000 франків. Те, що Осередкові вдалося здобути за таку відносно невисоку ціну потрібні для балету чобітки, слід завдячувати старанням п. Віри Дратвінської. Балет вже відомий не тільки українській, а й чужинецькій публіці, перед якою він виступав 11 разів.

Довший час сумівці наполегливо працюють над вишколом свого власного хору, що нараховує 36 співаків і співачок. Хор, що зветься »Гомін України«, працює під керівництвом досвідченого дириґента п. Степана Семенюка, який має за собою великі успіхи на ниві пропаґанди української пісні. Молодий хор Осередку СУМ має всі дані на те, щоб стати репрезентативним хором українців у Франції. Очевидно, передумовою до цього є дальша вперта праця.

15 квітня відбулася в Парижі імпреза СУМ, на якій сумівці виступили зі своїм хором, оркестрою, сольовими та дуетними співами, а також з веселими скетчами.

Загальні Збори, які вислухали звіти Управи, уділили їй одноголосно абсолюторію та вибрали нову Управу в складі: голова — Богдан Білогоцький,

заст. голови — Іван Петро Голубінка, секретар — Надя Андріїшин, скарбник — Христина Голик, культ.-освітній референт — Анатолій Чумак, організаційний реф. — Петро Гарпалюк, референтка сумівського дорасту — Ірина Хахура. Члени Управи: Ів. Романюк (який є референтом молоді з рамени ОУРФ) та О. Андріїшин. Контрольна Комісія: П. Марсінов, Ів. Романчук, Іван Гнип і Ліза Сенткевич. Збори вибрали теж делегатів на Загальні Збори Крайового СУМ-у в складі: Маркіян Микула, Іван Романюк, Богдан Білогоцький і Петро Гарплюк.

Слід зазначити, що новообрана Управа СУМ складається майже виключно із зовсім молодих сумівців, які вже народилися або виховалися у Франції. Всі вони так зуміли підготуватися до сумівської праці, що Збори передали їм в руки кермування Осередком. Незабаром появиться журнал »Для України«, який вже підготовляється до випуску циклостилевим виданням. Цей журналик буде друкований українською і французькою мовами, щоб зробити його доступним і для тих, що не вповні володіють українською мовою.

Осередок пильно дбає теж про своє зовнішнє оформлення. З допомогою пань Сенткевич і Андріїшин, сумівці невдовзі матимуть свої однострої, в яких виступатимуть під час офіційних імпрез. Багато сумівців і сумівок брали участь в сумівських таборах в Шонґав (Німеччина), у Бельгії чи Англії, вже нетерпляче ждуть нових ферій та готуються до приємної зустрічі з друзями і подругами з інших країн.

Ось так живуть і працюють сумівські юначки і юнаки в Парижі. Але багато є ще їх на провінції, порозкидуваних в різних кінцях Франції. І вони організують свої молодечі лави. **(вб)**

Створення драматичного театру в Нью Йорку

На ґрунті ньюйоркського Осередку СУМА, пише газета »Свобода«, постає вишкільний курс драматичного мистецтва з метою сформувати кадри молодих театральних сил, а в дальшому, організувати постійний театр в Нью Йорку.

Ідея створення театрально-драматичних курсів виникла з факту, що дотеперішні спроби згуртувати життєздатну групу з професійних одиниць, що працювали ще на краєвих та таборових сценах, кінчилися невдачею. Діюча на цьому терені постійна театральна студія з молодняка, проблеми діючого театру, після дуже вдалих спорадичних виступів, не розв'язала.

Тож і залишилася єдина можливість реорганізувати цю останню ідею, цим разом на здоровій, організаційно сукупній базі, якою є власне СУМА. Притягнути до вишколення найталановитіший елемент молодого і середнього віку з різних організаційних середовищ

і, вишколивши, дати йому фахове, енергійне керівництво, а там і пустити сформований таким чином театр в дію.

Ці рядки виносимо на сторінки нашої преси з метою поінформувати ширший загал про деякі подробиці згаданого почину і піддати їх прилюдній дискусії.

Початкові інформації обмежується до того, що до складу викладачів драматичної студії намічується одиниці, найбільше фахових кваліфікацій на нашому терені, які своїми громадськими якостями, крім професійних, ґарантуватимуть успішність в педагогічній праці, а в дальшому, у формуванні театру та побудови його на тривких підвалинах.

Є в пляні навчальну працю розпочати дуалістичною системою, значить подачу теоретичного вантажу провадити паралельно до виучування репертуару, таки з першого дня зайнять студії, при чому прилюдними постановками звітувати перед громадянством про кваліфікаційний ріст студійців. Лекції відбуватимуться один або два рази в тиждень в вечірніх, вільних від праці годинах.

Очевидно виклад всіх навчальних дисциплін, крім найбільше наголошуваного майстерства актора і предметів найнеобхідніших в практичній роботі актора, буде відповідно до обставин дуже згущений і зредукований.

Цю побіжну інформацію закінчимо трьома звертаннями.

До працівників сцени з відповідними кваліфікаціями: поповніть групу виховників майбутніх акторів і причиніться активно до здвигнення драматичного театру в Нью Йорку.

До керівників молодечих і громадських організацій: заохотіть талановиту, зацікавлену театральним мистецтвом молодь стати учасниками театральної студії.

До всього нашого суспільства, зацікавленого в постанні українського драматичного театру в Нью Йорку: допоможіть вашою прихильністю цій важливій справі. Бо таки останнє слово, бути чи не бути театрові, за глядачем, любителем і учасником цієї святині мистецтва.

З хрестин на національні цілі

На хрестинах донечки П-ва Мицаків у Віндзорі, Канада, присутні, на заклик інж. Суслика, склали 56 дол. на національні цілі за таким розподілом: на пресовий фонд »Гомону України« 7 дол., »Шляху Перемоги« 7 дол., »Авангарду« 7 дол., інвалідів УПА 20 дол., українських інвалідів у Німеччині 15 дол.

П. Мицак — кол. вояк УПА, кількалітній голова осередку СУМ-у і ЛВУ у Віндзорі та виховник Ю. СУМ-у. На прийнятті був присутній о. Ю. Габрусевич та представники місцевих організацій.

Редакція »Авангарду« бажає маленькій Іринці багато щасливих літ, а всім жертводавцям щиро дякує.

Досягнення ЗДА в ділянці використання нуклеарної енергії в 1960 році

В 1960 році американські лабораторії осягнули значні успіхи у мирному застосуванні нуклеарної енергії. До них треба зачислити передовсім успішні досліди лабораторій в ділянці термо-нуклеарної сполуки й відважні рейди довкола світу підводних човнів порушуваних атомною енергією.

НУКЛЕАРНА СПОЛУКА

Відомим є, що в багатьох державах (ЗДА, Англія, СССР) учені стараються розв'язати проблему сполуки атома водня. Науковці змагають до того, щоб встановити реакцію, яка втримувала б температуру сонця. Ця фантастична кількість енергії, звільнена при такій реакції, може бути осягнена при сполуці атомів тяжкого водня. Дотеперішні атомні реактори (які вже називають клясичними) дозволяють розщіплення атомів уранія, але при цій реакції не можливим є звільнити стільки енергії, як при сполуці атома водня. Якщо ці досліди увінчаються успіхом, людство зможе розпоряджати необмеженою кількістю енергії, тому що океани поміщають невичерпний запас тяжкого водня.

У ЗДА дотепер зроблено два дуже важливі досліди термонуклеарної реакції. В лабораторіях Каліфорнійського університету (Laurence Radiation Laboratory) групі фізиків під проводом д-ра Фридерика Кенсґена (Koensgen) вдалось стиснути плязму тяжкого водня при температурі 33.000.000 степенів (центоґрадних) на протязі одної тисячної секунди. Перед тим такий вислід можна було одержати лише на протязі в сто разів коротшого часу й осягнена температура була нижча. Апарат, уживаний для цієї реакції називається »магнітне дзеркало«. Великою трудністю при переведенні такої реакції є виготовлення магнітної »пляшки« настільки непроникаємої і витривалої, яка могла б витримати тиск і фантастичну температуру реакції, яка нищить усі матеріяльні посуди.

Лабораторії того самого університету в Льос Лямос, які є під зарядом »Комісії для Атомної Енергії«, також осягнули подібну реакцію, яку вважають першою контрольованою термо-нуклеарною реакцією. Групі науковців під проводом д-ра Джеймса Тука вдалося перевести стиск плязми водня в магнітній »пляшці«, осягаючи температуру багато мільйонів градусів протягом одної мільйонової частини секунди.

АТОМНІ ЦЕНТРАЛІ

Протягом 1960 року збудовано в Дрезден, в околиці Шікаґо, першу в ЗДА електричну атомну централю і то коштами приватних капіталів. Ця централя стане до услуг населення і фабрик в 1961 році. Вона зможе витворювати 180 000 кіловат електричного струму і вважається одною з найбіль-

ших атомних централь. (Для порівняння скажімо, що клясичні електричні станції можуть мати більшу потужність. Турбіни Каховської ГЕС мають потужність 300 000, а Дніпрогес 558 000 кіловат).

На льодовику острова Ґренляндії був збудований пересувний атомний реактор. Він постачає електричний струм і пару для дослідної станції, в якій працює коло сотні людей. Ціла станція є вирита в леді і в ній можна проживати в кожній порі року. Реактор є потужністю 1 550 кіловат електрики й пари. Це є перша атомна централя, яка витворює струм дешевшим коштом, ніж клясичні централі. За цілий рік праці вона зуживає лише 22,5 кг уранія. Коли б таку станцію прийшлося порушувати мотором Дізеля, вона потребувала б 40 000 гектолітрів пального, яке треба було б довозити в ці околиці гелікоптерами, що очевидно дорого коштує.

АТОМНІ КОРАБЛІ

Підводний човен американської морської фльоти »Тритон« зробив у 1960 році першу подорож довкола світу під водою. Хоча ця подорож потребувала лише 61 днів, човен перебував у стані занурення ще 23 додаткові дні. Лише два рази виринав він на поверхню. Один раз коло Монтевідео (Уруґвай), щоб передати одного хворого з екіпажу, а другий раз коло берегів Еспанії, щоб віддати честь Маґелянові, якого пам'ятник знаходиться у Кадікс і який перший відбув подорож морем довкола світу 450 років тому.

Другий підводний човен ЗДА, »Морський Дракон«, відбув підводну подорож під ледами Канадійського архіпелага і Північного полюса, цебто від Атлянтику до Тихого океану протягом шести днів.

В 1960 році був спущений перший нуклеарний літаконосець ЗДА »Ентерпрайз«. Ця морська одиниця водомісткістю 83.350 тонн, порушується восьми реакторами й може об'їхати 20 разів земну кулю без потреби набирати пального. Цей літаконосець увійде до служби в 1961 році.

*

Провадяться різні досліди з метою застосування атомних реакторів у хемічній промисловості при перетворенні різних речовин. Були зроблені спроби застосування їх у медицині, а саме при лікуванні рака.

»Вестінґгавз Електрік Корпорейшен«, яка є найбільшим підприємством електричних апаратів і машин, робить спроби перетворення тепла з реактора прямо в електричний струм, без допоміжних машин-ґенераторів, яких уживається для витворення струму. Цей апарат величини олівця, вкладається в середину самого реактора. Ця метода значно упрощує продукцію струму при допомозі атомної енергії.

Г. Ощипко

С — сміло
У — ударно
М — могутньо

Збірка на фонд юнацтва Спілки Української Молоді

Осередки в ЗДА

Шікаґо, ім. М. Павлушкова	$243,00
Клівленд, ім. ген. Б. Хмельницького	159,00
Нью Йорк, ім. ген. Т. Чупринки	130,00
Міннеаполіс, ім. гет. І. Мазепи	63,50
Янґставн, ім. полк. Є. Коновальця	44,00
Бруклин, ім. Т. Шевченка	44.00
Дітройт, ім. Києва	37,00
Шікаґо, ім. Крут	37,25
Шікаґо, ім. полк. І. Богуна	24,00
Джерсі Сіті, ім. Л. Українки	25,00
Віллімантик, ім. от. С. Петлюри	11,50
Елмайра, ім. М. Міхновського	11,00
Разом	$820,25

ПАРАҐВАЙ

Колонія	Зібрана сума	
Фрам	1080	гварані
Асунсіон	880	”
Сандова	595	”
Капітан Міранда	330	”
Богданівка	300	”
Ірусопукал	200	”
Енкарнасіон	100	”
Разом	3485	гварані

КАНАДА

Осередок	Зібрана сума
Торонто	$175,00
п. Новицький, Торонто, збірка	34,00
Збірка на курсі виховників	30,41
Збірка в п. Н. Бабія, Торонто	30,00
Разом Торонто	$269,41
Монтреаль	190,00
Кальґари	93 55
Віндзор	79,75
Гамільтон	55,30
Ошава	41,00
Едмонтон	37,00
Ст. Кетеринс	22,75
Відділ Ю СУМ Ст. Мері	19,00
Судбури	19,00
Оттава	17,00
Актон	15,50
Відділ Ю СУМ Ванкувер	12,50
Ґвелф	11,75
Вальдор	5,00
Разом	$887,71

*

На пресовий фонд »Авангарду«: д. **В. Скомський**, ЗДА, — $2,50.

Батьківщина потребує найбільш таких людей, які розвинули б, в реалізації своїх зайнять, стільки завзяття, скільки їх мають ті, хто хоче бути на чолі автомобілевих перегонів.

Місяць травень кожного року є призначений Центральною Управою СУМ-у як

МІСЯЦЬ ЮНАЦТВА СУМ

з метою посилення внутрішньо-організаційного стану Юнацтва та зацікавлення якнайширших кол громадськости справами виховання української молоді на чужині, включаючи якнайбільше число громадян для підтримки виховної праці.

В 1960 році цей місяць був проведений більшістю Крайових Управ і дав гарні висліди. На протязі того місяця було проведено сотні сходин, доповідей на виховні теми, було влаштовано силами Юнацтва десятки імпрез, проведено успішну грошову збірку, яка дозволила пожвавити працю на виховному відтинку.

На цих осягах однак не можна зупинитись, бо життя ставить нові вимоги, а Юнацтво СУМ-у мас все більше зростаючі виховні потреби.

В 1961 році зокрема, з нагоди сотих роковин смерти Тараса Г. Шевченка, наша виховна праця мусить кількакратно посилитись і осягнути ще більші успіхи.

— МУСИМО ДАТИ В РУКИ НАШОЇ МОЛОДІ ЗАХОПЛЮЮЧИЙ МАТЕРІЯЛ ПРО ЖИТТЯ І ТВОРЧІСТЬ ВЕЛИКОГО ПОЕТА УКРАЇНИ;

— ПОПОВНИТИ НАШІ ВИХОВНІ ЦЕНТРИ СВІЖИМИ СИЛАМИ;

— СКРІПИТИ ВИШКОЛИ ВИХОВНИКІВ;

— ПОКРАЩАТИ ТАБОРУВАННЯ І КОНТАКТИ З МОЛОДДЮ.

Для проведення цієї програми в життя Центральна Управа проголошує по всіх країнах поселення української еміґрації грошову збірку на ФОНД ЮНАЦТВА СУМ-у, починаючи від Великодніх Свят. Збірка проводитиметься на збіркові листи, як і попереднього року. Зокрема ставимо наголос на приєднання меценатів, добродіїв і фундаторів юнацького фонду, які будуть нагороджені грамотами ЦУ СУМ-у.

Хай не буде нікого, хто не причинився б до успішного переведення програми місяця Юного Сумівця та збірки на Фонд Юного СУМ-у, за що Центральна Управа СУМ-у заздалегідь складає усім щиру подяку.

Честь України! Готов Боронити!

Гартуйсь!

ПЕРЕДПЛАТА »АВАНҐАРДУ« НА 1961 РІК

Умови передплати:

в ЗДА і Канаді	—	річно шість чисел	—	2.50 дол.
	—	одне число	—	0.50 дол.
в Англії	—	річно	—	15 шил.
	—	одне число	—	3 шил.
в Австралії	—	річно	—	25 шил.
	—	одне число	—	5 шил.
в Франції	—	річно	—	10 н. фр.
	—	одне число	—	2 н. фр.
в Бельгії	—	річно	—	100 фр.
	—	одне число	—	20 фр.
в Німеччині	—	річно	—	6 00 н.м.
	—	одне число	—	1.30 н.м.

В інших країнах відповідно до американського доляра.
Передплату висилати банковими чеками на адресу:

UNION DE LA JEUNESSE UKRAINIENNE
Comité Central
72, Boulevard Charlemagne, Bruxelles 4, BELGIQUE.

ЧИТАЧАМ І КОЛЬПОРТЕРАМ »АВАНҐАРДУ« В ЗДА

Просимо всі грошові розрахунки (передплату, залеглості тощо) **за »Авангард« від нині робити лише через Головну Управу СУМА в Нью Йорку.**

Адм. »Авангарду«.

ПОЕТИ, ПИСЬМЕННИКИ, ДРАМАТУРГИ!

ПРЕДСТАВТЕ СЕБЕ МОЛОДІ

— ВАШИМ ТЕПЕРІШНІМ І МАЙБУТНІМ ЧИТАЧАМ —

НА СТОРІНКАХ »АВАНҐАРДУ«

ПРИСИЛАЙТЕ

до публікації Ваші твори

за авторський гонорар

З Друкарні Української Видавничої Спілки
в Лондоні

Printed by Ukrainian Publishers Ltd.,
237, Liverpool Rd., London. N.1.